

17.4.2024

A9-0085/ 001-001

ИЗМЕНЕНИЕ 001-001

внесено от Комисия по външни работи, Комисия по бюджети

Доклад

Тонино Пицула, Карло Реслер

A9-0085/2024

Създаване на Инструмента за реформи и растеж за Западните Балкани

Предложение за регламент (COM(2023)0692 – C9-0408/2023 – 2023/0397(COD))

Изменение 1

ИЗМЕНЕНИЯ, ВНЕСЕНИ ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ*

към предложението на Комисията

2023/0397 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за създаване на Инструмента за реформи и растеж за Западните Балкани

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 212 и член 322, параграф 1 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

като взеха предвид становището на Сметната палата,

---

* Изменения: нов или изменен текст се обозначава с получер курсив; заличаванията се посочват със символа **■**.

като взе предвид съвместната декларация на Европейския парламент, Съвета и Комисията относно извънредния характер на механизма за Украйна;

в съответствие с обикновената законодателна процедура,
като имат предвид, че:

- (-1) Съюзът се основава на ценностите на демокрацията, върховенството на закона и зачитането на правата на човека, които са част от критериите от Копенхаген, представляващи ключовият набор от критерии за членство в ЕС.*
- (-1a) Процесът на разширяване се основава на установени критерии и е обвързан със справедливи и строги условия. Всеки бенефициер следва да се оценява според постигнатите от него резултати. За да се превърне перспективата за разширяване в реалност, твърдата ангажираност по отношение на даването на приоритет на основните въпроси продължава да е от съществено значение. Подходът, при който се дава приоритет на основните въпроси, обвързва върховенството на закона и основните права с другите две ключови области на процеса на присъединяване: икономическото управление — по-силен акцент върху икономическото развитие и по-голямата конкурентоспособност — и укрепването на демократичните институции и реформата на публичната администрация. Напредъкът по пътя към присъединяването зависи от зачитането от всеки кандидат на ценностите на Съюза, както и от способността му да предприеме и проведе необходимите реформи за привеждане на своята политическа, институционална, правна, административна и икономическа система в съответствие с правилата, стандартите, политиките и практиките на Съюза, като същевременно насърчава добросъседските отношения.*
- (-1б) Политиката на разширяване по отношение на Западните Балкани е от геостратегическо значение за сигурността, мира и стабилността с оглед на динамичните промени в международната среда, по-специално вследствие на агресивната война на Русия срещу Украйна, която придаде нов смисъл и даде тласък на разширяването. Въпреки това пътят на страните от Западните Балкани към членство в ЕС трябва да бъде твърдо обвързан с постигането на осезаем и конкретен напредък в реформите. За да се гарантира успехът на разширяването, е необходимо както държавите членки, така и държавите, обхванати от процеса на разширяване, да проявят истинска политическа воля. Двадесет години след срещата на върха в Солун страните от Западните Балкани са на различни етапи от процеса на присъединяване и изпълняват преговорните глави с различен ритъм.*
- (-1в) Инструментът за предприсъединителна помощ (ИПП) е основният финансов механизъм, предназначен да подготви присъединяващите се страни за бъдещото им членство в Съюза.*
- (1) В общ интерес на Съюза и държавите от Западните Балкани е да се постигне напредък в усилията за реформиране на политическите, правните и икономическите системи на тези държави с оглед на бъдещото им членство в Съюза. Перспективата за членство в Съюза има мощна преобразуваща сила, тъй като предполага извършването на положителни демократични, политически, икономически и социални промени.*

- (2) Необходимо е *да се положат усилия за приемането и прилагането на достиженията на правото на ЕС във възможно най-кратък срок, както и да се представят някои от предимствата на членството в Съюза преди присъединяването. Наред с демократичния преход и зачитането на основните права и ценности икономическата* конвергенция е в основата на тези ползи. Понастоящем равнището на конвергенцията на Западните Балкани по отношение на БВП на глава от населението, изразен в стандарти на покупателната способност, остава ниско — между 30 % и 50 % от средното за Съюза, и не отбелязва достатъчно бърз напредък.
- (3) За да се намалят тези различия, Европейската комисия прие съобщение относно план за растеж за Западните Балкани, основан на четири стълба: а) засилване на интеграцията с единния пазар на ЕС; б) засилване на регионалната икономическа интеграция въз основа на правилата и стандартите на ЕС чрез пълно прилагане на съществуващия план за действие за общ регионален пазар; в) задълбочаване на реформите, насочени към ускоряване на *приобщаващото и устойчиво развитие* в региона, насърчаване на *икономическия растеж, основан на екологичния и цифровия преход, икономическа* конвергенция и укрепване на регионалната стабилност; и г) създаване на нов финансов инструмент: Инструмента за реформи и растеж за Западните Балкани.
- (4) Изпълнението на плана за растеж изисква увеличаване на финансирането в рамките на специален нов финансов инструмент — Инструмент за реформи и растеж, за да се подпомогне регионът в осъществяването на реформите *с оглед на приобщаващото и устойчиво развитие, способствайки за стабилността на инвестиционната среда и за регионалната интеграция и общия* регионален пазар.
- (5) За да постигнат тези цели, с оглед на областите за инвестиции следва да се постави специален акцент върху секторите, които биха могли да функционират като ключови **■** фактори за *социално и икономическо развитие и декарбонизация на икономиките, така че да се намалят и стратегическите зависимости: микро-, малки и средни предприятия, здравеопазване, свързаност, включително транспорт, енергетика, екологичен и цифров преход, научни изследвания и иновации, образование и развитие на уменията, като се поставя специален акцент върху младежта, и инвестиране в човешкия капитал.*
- (6) *Устойчивата транспортна* инфраструктура е от съществено значение за подобряване на свързаността между партньорите от Западните Балкани и с *държавите – членки на ЕС, особено с държавите в непосредствено съседство.* Тя следва да допринесе за интегрирането на региона в Съюза. В предложението си за преразглеждане на трансевропейската транспортна мрежа (TEN-T) Комисията включи нов коридор, пресичащ региона на Западните Балкани (коридор „Западни Балкани — Източно Средиземноморие“). Мрежата TEN-T следва да бъде отправна точка за финансиране на транспортната инфраструктура в региона, *особено на съществуващата или вече изгражданата инфраструктура, с цел да се завършат съществуващите проекти, преди да се започне работата по нови проекти. Следва да се отдаде приоритет на екологосъобразните транспортни средства като железопътния транспорт и декарбонизацията на транспорта.*

- (7) Инструментът следва да подкрепя инвестиции и реформи, които насърчават пътя на бенефициерите към цифровата трансформация на икономиката и обществото в съответствие с визията на ЕС за 2030 г., представена в съобщението на Комисията „Цифров компас до 2030 г.: Европейският път за цифровото десетилетие“¹, **като насърчава приобщаващата цифрова икономика, която е от полза за всички граждани. Инструментът следва да има за цел да улесни постигането на общите цели и цифровите цели по отношение на Съюза, като дава приоритет на инвестициите, които не само насърчават цифровата трансформация, но и гарантират, че тези усилия се основават на принципите на сигурност, устойчивост и цялост.** Както е посочено от Комисията в нейното съобщение от 15 юни 2023 г.², Инструментариумът на ЕС за киберсигурност на 5G технологиите следва да бъде отправна точка за финансирането от Съюза, за да се гарантира сигурността, издръжливостта и защитата на целостта на **проектите за цифрова** инфраструктура в региона.
- (8) Подкрепата на Съюза по линия на Инструмента **следва да укрепва, а не** да замества двустранната и регионалната подкрепа, предоставяна съгласно Регламент (ЕС) 2021/1529 на Европейския парламент и на Съвета³, насочена към подготовката на бенефициерите за членство в Съюза, **като по възможност се използват вече съществуващите механизми и структури и се постига оптимално полезно взаимодействие. Инструментът за предприсъединителна помощ (ИПП) продължава да бъде основният финансов механизъм за предоставяне на основана на заслуги условна предприсъединителна помощ.** Подходът следва да се основава на съществуващата методика за разширяване, а именно преразгледаната методика за 2020 г.⁴, както и на Икономическия и инвестиционен план⁵ от същата година.
- (9) Подкрепата по линия на Инструмента следва да се предоставя с цел постигане на общите и специфичните цели въз основа на **установените безпристрастни критерии, така че да се избегне всякаква политическа злоупотреба**, и с ясни условия за плащане **въз основа на изпълнението на междинните и крайните цели и въз основа на обвързаността с условия.** Общите цели на Инструмента следва да бъдат ускоряване на регионалната икономическа интеграция **и социалното и териториалното сближаване и устойчивост**, постепенното интегриране в единния пазар на Съюза, **възходящата социално-икономическа конвергенция на икономиките на Западните Балкани и привеждането им в съответствие с ценностите**, правото, правилата, стандартите, политиките и практиките на Съюза с оглед на членството в Съюза. Инструментът следва също така да спомогне за ускоряване на реформите, свързани с основите на процеса на разширяване, **както е заложено в критериите от Копенхаген**, включително върховенството на закона, **демокрацията, независимостта на съдебната власт, правата на човека, основните права**, обществените поръчки и контрола

---

¹ COM(2021)118 final.

² „Прилагане на инструментариума за киберсигурност на 5G технологиите“ (C(2023)4049 final).

³ Регламент (ЕС) 2021/1529 на Европейския парламент и на Съвета от 15 септември 2021 г. за създаване на Инструмент за предприсъединителна помощ (ИПП III) (ОВ L 330, 20.9.2021 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj>).

⁴ COM (2022) 57 final.

⁵ COM(2020) 641 final.

на държавните помощи, управлението на публичните финанси, *борбата с изпирането на пари, борбата с избягването на данъци, борбата с данъчните измами и борбата с всички видове корупция и организирана престъпност, борбата с дезинформацията, както и екологичния преход към неутралност по отношение на климата в срок до 2050 г., мерките за смекчаване на изменението на климата и защитата на околната среда и биологичното разнообразие, както и да насърчи добросъседските отношения и уреждането на спорове в Западните Балкани.* Тези цели следва да се преследват по взаимно укрепващ начин *и чрез редовно наблюдение на променящите се социални и икономически обстоятелства в Западните Балкани. Подкрепата по линия на Инструмента следва също така да подобри инициативите за туининг и развитие на партньорства с европейски партньори, насочени към повишаване на експертния опит и капацитета в Западните Балкани.*

- (10) Инструментът следва да *зачита допълнителната подкрепа*, предоставяна в рамките на други програми и *съществуващи* инструменти на Съюза за *подпомагане на разширяването. Комисията следва да предотврати дублирането* между помощта по настоящия регламент и друга помощ, предоставяна от Съюза, държавите членки, трети държави, многостранни и регионални организации и субекти.
- (11) Инструментът следва да гарантира съгласуваност и подкрепа на общите цели на външната дейност на Съюза, определени в член 21 от Договора за Европейския съюз, включително зачитането на основните права, залегнали в Хартата на основните права на ЕС. Той ще гарантира по-специално защитата и насърчаването на правата на човека, *включително правата на всички малцинства, в т.ч. етническите и религиозните малцинства, общността на ЛГБТИ и лицата, принадлежащи към други уязвими групи, демокрацията и върховенството на закона, които са от основно значение за процеса на присъединяване към ЕС.*
- (11а) *Чрез Инструмента следва да се поставя специален акцент върху местните малки и средни предприятия, за да се гарантира пряката връзка между устойчивото развитие и местните предприятия и предприемачи.*
- (11б) *В рамките на настоящия инструмент не следва да се подпомагат дейности или мерки на бенефициерите, които действат в противоречие с целите за укрепване на регионалната сигурност и стабилност.*
- (12) Дейностите в рамките на Инструмента следва да *отговарят на най-високите стандарти по отношение на климата и околната среда и да спомагат за напредъка по отношение на постигането на целите за устойчиво развитие, както и да допринасят за осъществяването на националния принос от държавите съгласно Парижкото споразумение и Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата в съответствие с ангажиментите, поети в националните планове в областта на климата и енергетиката*, Конвенцията на ООН за биологичното разнообразие и Конвенцията на ООН за борба с опустиняването и следва да не *допринасят* за влошаване на състоянието на околната среда, нито да *причиняват* вреди на околната среда или климата. *По-специално финансирането по линия на Инструмента следва да бъде в съответствие с дългосрочните цели, свързани с понижаването на средната температура в световен мащаб, и с целта за увеличаване на способността за предприемане на действия за смекчаване на последиците и способността за*

адаптиране към неблагоприятните последици от изменението на климата, за насърчаване на устойчивостта спрямо изменението на климата и за подпомагане на биологичното разнообразие, опазването на околната среда, кръговата икономика, устойчивото управление на водите и нулевото замърсяване. Мерките, финансирани по линия на Инструмента, следва да са в съответствие с националните планове в областта на енергетиката и климата на бенефициерите, техния национално определен принос и амбицията им да постигнат неутралност по отношение на климата до 2050 г. Инструментът следва да допринесе за действията за смекчаване на последиците от изменението на климата и за способността за адаптиране към неблагоприятните последици от изменението на климата, както и да насърчи издръжливостта спрямо изменението на климата.

- (13) Прилагането на настоящия регламент следва да се ръководи от принципите на равенство, *приобщаване, справедливост* и недискриминация, **■** разработени в стратегиите на Съюза за равенство, *както и в Декларацията на Юнеско за културното многообразие и докладите на Европейската комисия срещу расизма и нетърпимостта.* С него следва да се насърчава *и засилва* равенството между половете *и интегрирането на принципа на равенство между половете, да се гарантират съдържателното участие на жените в процесите на вземане на решения* и овластяването на жените и момичетата и да се защитават и насърчават правата на жените и момичетата, *както и да се предотвратяват насилието над жени и домашното насилие и да се води борба с тези видове насилие,* в съответствие с планове за действие на ЕС относно равенството между половете и съответните заключения на Съвета и международни конвенции *Освен това регламентът следва да се прилага при пълно зачитане на Европейския стълб на социалните права, включително по отношение на системата за закрила и грижи за децата и трудовите права.* Изпълнението на Инструмента следва да бъде в съответствие с Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания *и неговия протокол, ратифицирани от ЕС и неговите държави членки,* и да се гарантира достъпността на предоставените по линия на Инструмента инвестиции и техническа помощ *в съответствие с Директива (ЕС) 2019/882 в области като жилищата, транспорта и обществените места, включително обществената инфраструктура в градските и селските зони.* Мерките следва да подкрепят правото на хората с увреждания да живеят независимо и да бъдат приобщени, като ускоряват прехода от заведения за настаняване към подкрепа в рамките на общността и независим начин на живот.
- (14) Настоящият регламент следва да *допринася за прилагането на Зелената програма за Западните Балкани* **■** чрез засилено опазване на околната среда, *включително възстановяване на природата и околната среда,* допринасяне за смекчаването на последиците от изменението на климата и повишаване на издръжливостта спрямо тях и ускоряване на прехода към нисковъглеродна икономика.
- (14a) *Настоящият регламент следва да популяризира Европейския кодекс на поведение за партньорство и принципа на многостепенното управление с цел подготвяне на бенефициерите за бъдещото прилагане на европейските структурни и инвестиционни фондове.*

- (15) Предвид Европейския зелен пакт като европейска стратегия за устойчив растеж и значението на постигането на целите, свързани с климата и биологичното разнообразие, в съответствие с ангажиментите, поети в Междунституционалното споразумение, Инструментът следва да допринесе за постигането на общата цел 30 % от бюджетните разходи на Съюза да подкрепят целите, свързани с климата, и 7,5 % през 2024 г. и 10 % през 2026 г. и 2027 г. за целите, свързани с биологичното разнообразие. Най-малко 37 % от неподлежащата на връщане финансова подкрепа, предоставяна чрез ИРЗБ, следва да бъде съобразена с целите в областта на климата. Инструментът следва да оказва подкрепа за дейности, които се осъществяват при пълно спазване на стандартите и приоритетите на Съюза в областта на климата и околната среда и на принципа за ненанасяне на значителни вреди по смисъла на член 17 от Регламент (ЕС) 2020/852¹.
- (16) Комисията в сътрудничество с държавите членки и бенефициерите следва да **осигури съответствието, съгласуваността, последователността и взаимното допълване, повишената прозрачност и високата и постоянна отчетност по време на и след** предоставянето на помощта, включително чрез прилагане на подходящи системи за вътрешен контрол и политики за борба с измамите, **с повишени нива на прозрачност и постоянно извършване на оценки от страна на Комисията с оглед на защитата на финансовите интереси на Съюза**. Подкрепата по линия на Инструмента следва да се предоставя при предварителните условия, че всеки от бенефициерите **■** **зачита, поддържа и усъвършенства** ефективните демократични механизми и институции, включително **функциониращата демократична многопартийна парламентарна система, свободата, независимостта и плурализма на медиите, борбата с дезинформацията, чуждестранното манипулиране на информация и вмешателство, както и върховенството на закона, включително независимостта на съдебната власт и борбата с корупцията**, както и да гарантира зачитането на правата на човека **и културното многообразие**, включително правата на лицата, принадлежащи към **всички малцинства и общности, включително етнически и религиозни малцинства, общността на ЛГБТИ и хората, принадлежащи към други уязвими групи**. Друго предварително условие следва да бъде **привеждането в съответствие с общата външна политика и политика на сигурност на Съюза, включително приемане на ограничителни мерки срещу Русия, както и с визовите изисквания на ЕС спрямо трети държави**. Друго предварително условие следва да бъде **Сърбия и Косово да се ангажират конструктивно с постигането на ясно измерим напредък и осезаеми резултати по отношение на нормализирането на отношенията си, за да изпълнят изцяло всички свои съответни задължения, произтичащи от Споразумението относно пътя към нормализиране на отношенията и приложението към него относно изпълнението му, както и от всички предишни споразумения за диалог, и да започнат преговори по Всеобхватното споразумение за нормализиране на отношенията**.
- (17) Общият максимален размер на подкрепата от Съюза чрез Инструмента следва да бъде 6 милиарда евро по текущи цени за периода 2024—2027 г., от които до

---

¹ Регламент (ЕС) № 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2020 г. за създаване на рамка за улесняване на устойчивите инвестиции и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/2088 (ОВ L 198, 22.6.2020, стр. 13).

2 милиарда евро под формата на неподлежаща на връщане подкрепа и 4 милиарда евро под формата на финансова помощ чрез преференциални заеми, предоставени от Съюза и осигурени от провизираните 2 милиарда евро. Най-малко половината от общата сума следва да бъде разпределена чрез инвестиционната рамка за Западните Балкани (ИРЗБ), включително цялата сума на неподлежащата на връщане подкрепа, **по-малко от** 1,5 % за техническа помощ и сумите, необходими за провизиране на заемите.

- (18) С настоящия регламент се определя финансов пакет за цялата продължителност на Инструмента, който представлява основната референтна сума — по смисъла на точка 18 от Междуинституционалното споразумение от 16 декември 2020 г. между Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз и Европейската комисия относно бюджетната дисциплина, сътрудничеството по бюджетни въпроси и доброто финансово управление и относно новите собствени ресурси, включително пътна карта за въвеждането на нови собствени ресурси за Европейския парламент и за Съвета в рамките на годишната бюджетна процедура.
- (19) Финансовото задължение от заеми по Инструмента не следва да бъде подкрепяно чрез гаранцията за външна дейност чрез дерогация от член 31, параграф 3, второ изречение от Регламент (ЕС) 2021/947. Подкрепата под формата на заеми по линия на Инструмента следва да представлява финансова помощ по смисъла на член 220, параграф 1 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046. Индикативният размер на финансирането за всеки бенефициер следва да бъде изчислен въз основа на формулата, посочена в приложение I, като се комбинират делът на населението на даден бенефициер спрямо общото население на региона на Западните Балкани и средният БВП на глава от населението за региона на Западните Балкани спрямо БВП на глава от населението на съответния бенефициер, като двата коефициента се претеглят съответно с 60 % и 40 %. Ако условията за плащане на средствата не са изпълнени, Комисията може да преразпредели част от сумата или цялата сума на други бенефициери, **като същевременно се стреми да запази географския баланс при разпределянето на средства от Инструмента и взема предвид неравномерния административен капацитет на местно равнище.**
- (20) Към настоящия регламент следва да се прилагат хоризонталните финансови правила, приети от Европейския парламент и Съвета на основание член 322 от ДФЕС. Тези правила са установени в Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета¹ и определят по-специално процедурата за съставяне и изпълнение на бюджета чрез безвъзмездни средства, поръчки, непряко управление, финансова помощ, операции за смесено финансиране и възстановяване на разходите на външни експерти и предвиждат проверки по отношение на отговорността на финансовите участници. **Правилата, приети на основание член 322 от ДФЕС, включват и общ режим на обвързаност с условия с цел защита на бюджета на Съюза.**

---

¹ Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/20 (ОВ L 193, 30.7.2018 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj>).

- (22) За да се осигури ефективното изпълнение на Инструмента, включително да се улесни интегрирането на бенефициерите от Западните Балкани в европейските вериги на стойността, всички доставки и материали, финансирани и доставяни по Инструмента, следва да произхождат от държавите членки, бенефициерите, договарящите се страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство, държавите, обхванати от приложение I към Регламент (ЕС) 2021/947 на Европейския парламент и на Съвета¹ и приложение I към Регламент (ЕС) 2021/1529, и държавите, за които Комисията е установила реципрочен достъп до външна помощ в бенефициерите, освен ако доставките и материалите не могат да бъдат набавени при разумни условия с произход от нито една от тези държави, **като в такъв случай възлагането на обществени поръчки следва да бъде в съответствие с приложимите регламенти на ЕС относно надлежната проверка във веригите за доставки.**
- (23) Като се спазва принципът, че бюджетът на Съюза се определя ежегодно, следва да се осигури възможността за прилагане на гъвкавите възможности съгласно Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 за други политики, по-специално пренасяне и преразпределяне на средства, за да се гарантира ефективното използване на средствата на Съюза, като по този начин максимално се увеличат наличните средства на Съюза по Инструмента.
- (23а) Инструментите служат за реагиране в извънредни ситуации и техните правила за финансиране и управление следва да гарантират пълна отчетност и контрол пред бюджетния орган;**
- (24) Изпълнението на Инструмента за Западните Балкани следва да бъде подкрепено от съгласуван, **ясен** и приоритизиран набор от целенасочени реформи и инвестиционни приоритети във всеки бенефициер от Западните Балкани (програма за реформи) **под формата на измерими междинни и крайни цели**, които осигуряват рамка за стимулиране на **приобщаващия устойчив социално-икономически** растеж, ясно формулирана и съгласувана с изискванията за присъединяване към Съюза. Програмата за реформи ще служи като всеобхватна рамка за постигане на целите на Инструмента. **Програмата за реформи следва да се изготви чрез непосредствени консултации със съответните заинтересовани страни, включително националните парламенти, регионалните и местните представителни служби и органи, социалните партньори, организациите на гражданското общество и експертите, чрез консултации при наличието на достатъчно дълги срокове и прозрачност и ясни процедури за проследяване на действията, предприети във връзка с получените становища. Програмата за реформи следва да се представи на Европейския парламент.**

---

¹ Регламент (ЕС) 2021/947 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юни 2021 г. за създаване на Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество — Глобална Европа, за изменение и отмяна на Решение № 466/2014/ЕС на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕС) 2017/1601 на Европейския парламент и на Съвета и на Регламент (ЕО, Евратом) № 480/2009 на Съвета (ОВ L 209, 14.6.2021 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj>).

- (25) Предоставянето на подкрепата от Съюза следва да зависи от **липсата на трайна стагнация, от** спазването на **предварително определените ясни условия** за плащане и от измеримия напредък **със съответните междинни и крайни цели при** изпълнението на реформите, заложен в програмите за реформи, оценени и официално одобрени от Комисията, **въз основа на вътрешните насоки за оценяване на задоволителното изпълнение на условията за плащане.** Отпускането на средствата следва да бъде структурирано по подходящ начин, който отразява целите на Инструмента.
- (26) Програмите за реформи следва да включват целенасочени мерки за реформи и приоритетни инвестиционни области, както и условия за плащане под формата на **измерими** качествени и количествени етапи, **както и съответните междинни и крайни цели,** които показват задоволителен напредък или завършване на тези мерки, и индикативен график за изпълнението на тези мерки. **Програмите за реформи следва също така да включват индикативна предварителна оценка на разходите, свързани с реформите и инвестициите.** Тези етапи следва да бъдат планирани най-късно до 31 август 2027 г., въпреки че цялостното завършване на мерките, за които се отнасят тези етапи, може да продължи след 2027 г., но не по-късно от 31 декември 2028 г.
- (27) Програмите за реформи следва да съдържат обяснение на системата на бенефициера за ефективно предотвратяване, разкриване и коригиране на нередности, **всички видове** корупция, **включително корупция на високо равнище и всякакви видове непотизъм или привилегироване,** измами и конфликти на интереси при използването на средствата по линия на Инструмента и мерки за **избягване на двойното** финансиране от Инструмента и други програми на Съюза, както и от други донори, **като се осигуряват целостта и оптималното използване на разпределените ресурси.** След отпускането на средствата е достатъчно да се **извършва непрекъсната финансова оценка чрез установената система за управление и контрол в рамките на ИПП II с цел недопускане на двойно финансиране.**
- (27a) Програмите за реформи следва да съдържат **подробно обяснение на начина, по който те допринасят за справедливия и цифров преход в региона, и да обясняват как бенефициерите гарантират прилагането на правото на ЕС в областта на околната среда, и по-специално прилагането на принципа за ненанасяне на значителни вреди.** Програмите за реформи следва също така да съдържат обяснение на начина, по който те осигуряват **пълноценното участие на регионалните и местните власти и организациите на гражданското общество и провеждането на консултации с тях при разработването и изпълнението на програмите за реформи.** В програмите за реформи следва също така да се обяснява как те **спомагат за подобряване на публичния достъп до информация и участието на обществеността, включително достъпа до информация за околната среда.**
- (28) **Мерките** по програмите за реформи следва да допринесат за подобряване на ефикасното управление на публичните финанси и на системата за контрол, за борба с **всякакви видове корупция, както и с всякакви видове непотизъм или привилегироване, и за борба с изпирането на пари, избягването на данъци, отклонението от данъчно облагане,** измамите, организираната престъпност и **конфликтите на интереси,** както и за ефективна система за контрол на държавните помощи, целяща да осигури справедливи условия за всички

предприятия. Такива мерки следва да бъдат приложени от бенефициера до индикативна дата, която може да бъде определена в зависимост от всяка мярка на ранния етап от изпълнение на Инструмента.

- (29) **Комисията следва да публикува програмите за реформи след получаването им.** Комисията следва да оцени всяка програма за реформи въз основа на **ясния и безпристрастен списък** с критерии, посочени в настоящия регламент, **след като се консултира с Европейския парламент относно представения план.** С оглед на **допълването** на настоящия регламент, на Комисията следва да **се предостави правомощието да приеме делегиран акт.** ■ Комисията ще вземе надлежно предвид Решение 2010/427/ЕС на Съвета и ролята на Европейската служба за външна дейност (ЕСВД), когато е уместно, и по-специално когато извършва мониторинг на изпълнението на предварителното условие за подкрепа от Съюза.
- (30) **Делегиращият акт, посочен** в настоящия регламент, следва в същото време да представлява работна програма по смисъла на член 110, параграф 2 от Финансовия регламент по отношение на размера на неподлежащата на връщане финансова подкрепа съгласно настоящия регламент.
- (31) Като се има предвид необходимостта от гъвкавост при прилагането на Инструмента, следва да е възможно бенефициерът да отправи обосновано искане до Комисията за изменение на **делегиращия акт**, когато програмата за реформи, включително съответните условия за плащане, вече не могат да бъдат постигнати, нито частично, нито изцяло, поради обективни обстоятелства. Бенефициерът следва да може да отправи обосновано искане за изменение на програмата за реформи, включително чрез предлагане на допълнения, когато това е уместно.
- (32) Комисията следва да може да **предлага изменения на делегиращия акт**, по-специално за да отчете промяната в наличните суми.
- (33) В случай на преразпределение на подкрепата по Инструмента, **основано на ясни и безпристрастни критерии**, което би довело до допълнителна подкрепа за даден бенефициер, този бенефициер следва да представи преработена програма за реформи с допълнителни мерки, които трябва да бъдат предприети, **на Комисията, която я предава на Парламента.**
- (34) С всеки бенефициер следва да се сключи **рамково** споразумение относно Инструмента, в което да се определят принципите на финансовото сътрудничество между Съюза и бенефициера и да се уточнят необходимите механизми, свързани с контрола, надзора, мониторинга, оценката, докладването и одита на финансирането от Съюза по линия на Инструмента, правилата за данъците, митата и таксите, както и мерките за предотвратяване, разкриване, разследване и коригиране на нередности, измами, **всякакви форми на корупция, включително корупция на високо равнище, всякакви видове непотизъм или привилегироване** и конфликти на интереси. Съответно с всеки бенефициер следва да се сключи и споразумение за заем, в което да се определят конкретни разпоредби за управлението и изпълнението на финансирането, предоставено под формата на заеми. **Както рамковото споразумение, така и споразумението за заем се споделят с Европейския парламент.**
- (34a) **В рамковото споразумение следва да се предвиди задължение за бенефициерите да гарантират в съответствие с принципите на ЕС за защита на данните и с приложимите правила в тази област събирането на**

подходящи данни за лицата и субектите, получаващи финансиране, включително информация за действителните собственици, във връзка с изпълнението на програмите за реформи, и достъп до тези данни.

- (35) Финансовата подкрепа за програмите за реформи следва да е възможна под формата на заем. В контекста на нуждите от финансиране на Западните Балкани е целесъобразно финансовата помощ да бъде организирана съгласно диверсифицираната стратегия за финансиране, предвидена в член 220а от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 и установена в него като единен метод на финансиране, което се очаква да повиши ликвидността на облигациите на Съюза и привлекателността и разходната ефективност на емитирането от Съюза.
- (36) Целесъобразно е на бенефициерите да се предоставят заеми при изключително преференциални условия с максимален срок от 40 години и с начало на изплащането на главницата не по-рано от 2034 г. Целесъобразно е също така да се предвиди дерогация от член 220, параграф 4 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046.
- (37) Като се има предвид, че финансовите рискове, свързани с подкрепата за бенефициерите под формата на заеми по Инструмента, са сравними с финансовите рискове, свързани с операциите по отпускане на заеми по Регламент (ЕС) 2021/947, провизирането за финансовото задължение от заемите по настоящия регламент следва да се формира в размер на 9 % в съответствие с член 211 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046, а финансирането на провизирането следва да бъде осигурено от пакета от 2 милиарда евро по Инструмента.
- (38) С цел да се гарантира, че процентът на провизирането остава адекватен спрямо финансовите рискове, на Комисията следва да бъде предоставено правомощието да приема актове по член 290 от Договора за функционирането на Европейския съюз по отношение на изменението на процента на провизиране. От особена важност е по време на подготвителната си работа Комисията да проведе подходящи консултации, включително на експертно равнище, **както и със съответните комисии на Европейския парламент. Тези консултации следва да се провеждат** в съответствие с принципите, заложи в Междунституционалното споразумение за по-добро законотворчество от 13 април 2016 г.¹ По-специално с цел осигуряване на равно участие **и прозрачност** при подготовката на делегираните актове, Европейският парламент и Съветът получават **от Комисията** всички документи едновременно с експертите от държавите членки, като техните експерти получават систематично достъп до заседанията на експертните групи на Комисията, занимаващи се с подготовката на делегираните актове.
- (39) За да се увеличи максимално ефектът на лоста от финансовата подкрепа на Съюза за привличане на допълнителни инвестиции и за да се гарантира контролът на ЕС върху разходите, инфраструктурните инвестиции в подкрепа на програмите за реформи следва да се осъществяват чрез ИРЗБ. Отделните проекти или програми следва да се представят на Оперативния съвет на ИРЗБ за становище само след изпълнението на съответните условия за плащане, определени в програмите за реформи. В случай на неизпълнение на съответните условия за плащане на

---

¹ ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1.

инвестициите в рамките на една година, Комисията може да преразпредели финансирането на инвестициите по ИРЗБ между останалите бенефициери.

- (40) За да се гарантира, че бенефициерите разполагат с начално финансиране за осъществяването на първите реформи, всеки бенефициер следва да има достъп до 7 % от общата сума, предвидена по Инструмента, под формата на предварително финансиране, в зависимост от наличието на финансиране и спазването на предварителните условия за подпомагане по линия на Инструмента.
- (41) При предоставянето на подкрепа от Съюза за Западните Балкани е важно да се гарантира както гъвкавост, така и възможност за програмиране. За тази цел средствата по Инструмента следва да се отпускат по фиксиран шестмесечен график, ако е налично финансиране, въз основа на искане за отпускане на средства, подадено от бенефициерите, и след като Комисията е проверила задоволителното изпълнение както на общите условия, свързани с макрофинансовата стабилност, доброто управление на публичните финанси, прозрачността и надзора на бюджета, така и на съответните условия за плащане, **т.е. прилагането на съответните мерки**. Когато дадено условие за плащане не е изпълнено **или съответните мерки не са приложени** в съответствие с индикативния график, определен в решението за одобрение на програмата за реформи, Комисията може да не отпусне, изцяло или частично, средствата, свързани с това условие. Плащането на съответните неотпуснати средства би могло да стане през следващия период за отпускане на средства и до дванадесет месеца след първоначалния краен срок, посочен в индикативния график, при условие че са изпълнени условията за плащане **или са приложени съответните мерки**. През първата година от изпълнението този срок следва да бъде удължен до 24 месеца от първоначалната отрицателна оценка.
- (41a) За да се подпомогне осигуряването на подходящо равнище на прозрачност, което е от полза за защитата на финансовите интереси на ЕС, крайният получател на подкрепа по Инструмента е физическото лице или субектът, който фактически получава средствата от ЕС, като в случая на възлагащ орган това е изпълнителят или подизпълнителят. Министерствата, агенциите или органите, които контролират, регулират или администрират средствата, следва да се считат за крайни получатели само когато самите те участват в изпълнението и прякото реализиране на работата или услугата и поемат свързаните с това разходи.**
- (42) Чрез дерогация от член 116, параграфи 2 и 5 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 е целесъобразно крайният срок за плащане на вноските в държавните бюджети да започне от датата на съобщаване на решението, с което се разрешава плащането на средства на бенефициера, и да се изключи плащането на лихва за забава от Комисията на бенефициера.
- (43) В рамките на ограничителните мерки на Съюза, приети въз основа на член 29 от Договора за Европейския съюз (ДЕС) и член 215, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), никакви средства или икономически ресурси не могат да се предоставят пряко или непряко на посочени юридически лица, субекти или органи или в тяхна полза, **нищо на оператори от трети държави, спомагащи за заобикалянето на санкции на ЕС**. Следователно такива посочени субекти, както и субекти, притежавани или контролирани от тях, не могат да бъдат подкрепяни от Инструмента.

- (44) В съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046, Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета¹ и регламенти (ЕО, Евратом) № 2988/95², (Евратом, ЕО) № 2185/96³ и (ЕС) 2017/1939⁴ на Съвета финансовите интереси на Съюза се защитават чрез пропорционални мерки, включително мерки, свързани с предотвратяването, разкриването, коригирането и разследването на нередности, измами, **всички видове корупция, включително корупция на високо равнище, всички видове непотизъм или привилегироване, конфликт на интереси, двойно финансиране, както и със събирането на изгубени, неправилно платени или неправилно използвани средства и когато е уместно, с налагането на административни наказания.**
- (45) По-специално, в съответствие с регламенти (Евратом, ЕО) № 2185/96 и (ЕС, Евратом) № 883/2013 Европейската служба за борба с измамите (OLAF) следва да има възможност да извършва административни разследвания, включително проверки и инспекции на място, с цел установяване наличието на измама, корупция или друга незаконна дейност, засягаща финансовите интереси на Съюза, **по време на реализирането на помощта.**
- (45a) **Комисията следва да гарантира, че финансовите интереси на Съюза са ефективно защитени в рамките на Инструмента. За тази цел следва да се създаде независим одитен съвет, който да предоставя на Комисията информацията относно евентуално неправилно управление на средствата и да гарантира получаването на декларация за достоверност чрез независим външен одит. Одитният съвет следва да подлежи на задълженията за докладване пред Европейската прокуратура в съответствие с член 24, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2017/1939. Тази информация следва да се предоставя на Европейската служба за борба с измамите и на Европейската прокуратура, когато е приложимо, и по целесъобразност на съответните органи — бенефициери от Западните Балкани. Комисията, със съдействието на делегациите на Съюза, следва да има право да извършва проверки на това как бенефициерите от Западните Балкани усвояват средствата по време на целия жизнен цикъл на проекта. Комисията следва да разполага с достатъчно финансиране и човешки ресурси за извършване на одита и**

---

¹ Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 септември 2013 г. относно разследванията, провеждани от Европейската служба за борба с измамите (OLAF), и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1073/1999 на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (Евратом) № 1074/1999 на Съвета (ОВ L 248, 18.9.2013 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj>).

² Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95 на Съвета от 18 декември 1995 г. относно защитата на финансовите интереси на Европейските общности (ОВ L 312, 23.12.1995 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj>).

³ Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96 на Съвета от 11 ноември 1996 г. относно контрола и проверките на място, извършвани от Комисията за защита на финансовите интереси на Европейските общности срещу измами и други нередности (ОВ L 292, 15.11.1996 г., стр. 2, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj>).

⁴ Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета от 12 октомври 2017 г. за установяване на засилено сътрудничество за създаване на Европейска прокуратура (ОВ L 283, 31.10.2017 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>).

проверките. Одитният съвет следва да осигури редовен диалог и сътрудничество с Европейската сметна палата.

- (46) В съответствие с член 129 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Комисията, OLAF, Европейската сметна палата и когато е приложимо, Европейската прокуратура следва да бъдат предоставени необходимите права и достъп, включително от трети страни, които участват в усвояването на средствата на Съюза. *Необходимите права и достъп следва да бъдат предоставени и на Европейския парламент. Западните Балкани следва също да използват системата за ранно откриване и отстраняване и да докладват на Комисията за нередности във връзка с използването на средствата.*
- (47) Комисията следва да гарантира, че финансовите интереси на Съюза са ефективно защитени в рамките на Инструмента. В същото време, като се има предвид дългогодишният опит в предоставянето на финансова помощ на бенефициерите от Западните Балкани, също така при непряко управление, и като се вземе предвид постепенното им привеждане в съответствие със стандартите и практиките за вътрешен контрол на Съюза, Комисията може да се опира до голяма степен на функционирането на националните системи за вътрешен контрол и предотвратяване на измами. По-специално Комисията и OLAF следва незабавно да бъдат информирани за всички предполагаеми случаи на нередности, измами, корупция и конфликт на интереси, засягащи усвояването на средства по Инструмента, *включително от националните органи на държавите членки, които разполагат с достатъчно и надеждни данни от достоверни и официални източници. Комисията и OLAF следва да предоставят оценка на посочените системи за предотвратяване на измами и да предлагат на бенефициерите препоръки за актуализации или поправки в съответствие с достиженията на правото на ЕС в случай на недостатъци. Комисията следва също така да получава информацията за действителните собственици на правните субекти, които се ползват от Инструмента, и да публикува списък на лицата и правните субекти, които са получили общо над 50 000 евро от Инструмента.*
- (48) Освен това бенефициерите следва да докладват без забавяне *на одитния съвет и* на Комисията за нередностите, включително измамите, които са били предмет на първоначално заключение по административен или съдебен ред, и да ги информират за хода на административните и съдебните производства. С цел привеждане в съответствие с добрите практики в държавите членки това докладване следва да се извършва по електронен път чрез Системата за управление на нередностите, създадена от Комисията.
- (48а) *За да се измери напредъкът по целите на Инструмента, Комисията и бенефициерът следва да установят ясна връзка между изплатените суми, предоставени на бенефициера под формата на безвъзмездна финансова подкрепа и заеми, и разходите, направени за постигането на съответните показатели.*
- (49) Всеки бенефициер следва да създаде система за мониторинг, която да се използва за изготвяне на шестмесечен доклад за изпълнението на условията за плащане по неговата програма, придружаващ шестмесечното искане за отпускане на средства. Бенефициерите следва да събират и да предоставят достъп до данни и

информация, чрез които е възможно предотвратяването, разкриването и коригирането на нередности, измами, **всякакъв вид корупция, включително корупция на високо равнище, всякакъв вид непотизъм и привилегироване, както** и конфликти на интереси във връзка с мерките, подкрепяни от Инструмента.

- (50) Комисията следва да гарантира наличието на ясни механизми за мониторинг и **безпристрастна** оценка, за да се осигури ефективна отчетност и прозрачност при изпълнението на бюджета на Съюза, както и за да се гарантира ефективна оценка на напредъка към постигането на целите на настоящия регламент.
- (51) Комисията следва да представи на Европейския парламент и на комитета, посочен в настоящия регламент, годишен доклад за напредъка в прилагането на регламента и на Инструмента. **С оглед на защитата на бюджета на Съюза годишният доклад следва да включва подробна оценка на добавената стойност и допълняемостта на Инструмента, на полезните взаимодействия и взаимното допълване между подкрепата, предвидена в Инструмента, и Регламент (ЕС) 2021/1529, както и описание на механизмите и мерките, предприети от Комисията за избягване на двойното финансиране. Следва да се установи редовен диалог с Европейския парламент и съответните му комисии.**
- (51a) **Като мярка за публична отчетност правителствата на бенефициерите, включително съответните министри, следва редовно да информират парламентите на бенефициерите относно изпълнението на съответните програми за реформи. Своевременното предоставяне на цялата необходима информация на парламентите на бенефициерите, което позволява интерактивен междуинституционален диалог най-малко на всеки три месеца със съответните членове на кабинета, е от ключово значение за осигуряването на прозрачност. Следва да се предвиди и докладване, което дава възможност за надзор, като част от годишното одобрение на бюджета на бенефициера.**
- (52) Комисията следва да извърши оценка на Инструмента след неговото завършване и да **представи резултатите от нея на компетентните комисии на Европейския парламент.**
- (53) **Бенефициерите следва да подкрепят** свободни плуралистични медии, **които подобряват и насърчават разбирането** за ценностите на Съюза и за ползите и задълженията, произтичащи от **евентуалното** членство в Съюза, като същевременно се противодейства на дезинформацията и **чуждестранното манипулиране** на информация и **вмешателство**. **Необходимо е да се осигури видимост** на финансирането от Съюза, **включително чрез ефективни комуникационни кампании на Европейската комисия и делегациите на ЕС на място, за да се популяризират пред бенефициера ползите от помощта на Съюза.**
- (54) Доколкото целите на настоящия регламент не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, а могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от ДЕС. В съответствие с принципа на

пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тези цели.

- (55) ▀ Настоящият регламент следва да влезе в сила в деня след публикуването му в Официален вестник на Европейския съюз,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

Общи разпоредби

Член 1

Предмет

1. С настоящия регламент се създава Инструмент за реформи и растеж за Западните Балкани (наричан по-нататък „Инструментът“).

С него се определят целите на Инструмента, неговото финансиране, бюджетът за периода 2024—2027 г., формите на финансирането от Съюза по Инструмента и правилата за предоставяне на това финансиране.

2. Чрез Инструмента *се допълва Регламент (ЕС) 2021/1529, за да се предоставя помощ на Западните Балкани за осъществяване на приобщаващи и устойчиви социално-икономически реформи, съответстващи на ценностите на Съюза, и инвестиции за изпълнение на съответните им програми за реформи съгласно посоченото в глава III. Инструментът също така допринася за борбата с бедността и за справянето с безработицата и води до създаване на качествени работни места.*

Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

1. „Бенефициер“ означава Албания, Босна и Херцеговина, Косово ▀, Черна гора, Северна Македония и Сърбия.
2. „Пакет относно разширяването“ означава годишното съобщение относно политиката на ЕС за разширяване и придружаващите го работни документи на службите на Комисията.
3. „*Рамково* споразумение“ означава договореност, сключена между Комисията и бенефициера, в която се определят принципите на финансовото сътрудничество между бенефициера и Комисията съгласно настоящия регламент. Тази договореност представлява споразумение за финансиране по смисъла на член 114, параграф 2 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 по отношение на средствата по член 6, параграф 2, буква а).
4. „Споразумение за заем“ означава договореност, сключена между Комисията и бенефициера, в която се определят условията, приложими към подпомагането по Инструмента.

5. „Програми за реформи“ означава цялостен пакет от съгласуван и приоритизиран набор от целенасочени реформи, **които са в съответствие с ценностите на Съюза**, и приоритетни инвестиционни области във всеки бенефициер, включително условия за плащане, които показват задоволителен напредък или завършване на тези мерки, и индикативен график за изпълнението на тези мерки.
6. „Мерки“ означава реформи и инвестиции съгласно програмите за реформи в съответствие с глава III.
7. „Условия за плащане“ означава условия за отпускането на средства под формата на наблюдаеми и измерими качествени или количествени етапи, които бенефициерите трябва да изпълнят, определени в програмите за реформи съгласно глава III като условия за отпускането на средства.
8. „Операция за смесено финансиране“ означава операция, подкрепяна от бюджета на Съюза, която съчетава неподлежащи на връщане форми на подкрепа от бюджета на Съюза с подлежащи на връщане форми на подкрепа от финансови институции в областта на развитието, от други публични финансови институции или от търговски финансови институции и инвеститори.
- 8а. „**Краен получател**“ означава **изпълнител, подизпълнител, хоноруван външен експерт или лице или субект, които получават награди или средства по линия на Инструмента.**
- 8б. „**Ненанасяне на значителни вреди**“ означава **да не се подкрепят или извършват икономически дейности, които нанасят значителни вреди на която и да било екологична цел по смисъла на член 17 от Регламент (ЕС) 2020/852.**

Член 3

Цели на Инструмента

1. Общите цели на Инструмента са:
  - а) ускоряване на регионалната икономическа интеграция **и насърчаване на балансираното регионално развитие чрез засилено социално и териториално сближаване** и на постепенната интеграция в единния пазар на Съюза;
  - б) ускоряване на социално-икономическата конвергенция на **обществата и икономиките на бенефициерите със Съюза, включително декарбонизиране на икономиките им;**
  - в) ускоряване — **в съответствие с общите цели на Инструмента за предприсъединителна помощ (ИПП III)** — на привеждането в съответствие с ценностите, правото, правилата, стандартите, политиките и практиките на Съюза **чрез приемането и осъществяването на реформи с оглед на бъдещото членство в Съюза.**
2. Специфичните цели на Инструмента са:
  - а) ускоряване на прехода на бенефициерите към устойчиви, **неутрални по отношение на климата** и приобщаващи икономики, способни да устоят на конкурентния пазарен натиск на единния пазар на Съюза, и към

стабилна инвестиционна среда *и намаляване на стратегическите зависимости;*

- б) стимулиране на регионалната икономическа интеграция *въз основа на правилата и стандартите на Съюза*, по-специално чрез *осезаем* напредък в създаването на общия регионален пазар, *което беше договорено през 2020 г. като част от Берлинския процес;*
- в) засилване на икономическата интеграция на бенефициерите с единния пазар на Съюза, *включително чрез насърчаване на местната промишленост и на устойчиви вериги за създаване на стойност в Съюза;*
- г) подпомагане на регионалната икономическа интеграция, *справяне със социалните предизвикателства, подпомагане на социалното и териториалното сближаване, привеждане в съответствие с Европейския стълб на социалните права, както и засилена интеграция с единния пазар на ЕС чрез подобрена и устойчива свързаност в региона в съответствие с трансевропейските мрежи;*
- д) *засилване на опазването на околната среда и биологичното разнообразие и* ускоряване на *приобщаващия и устойчив екологичен преход към неутралност по отношение на климата най-късно до 2050 г. съгласно Парижкото споразумение и Зеления пакт и в съответствие със Зелената програма за Западните Балкани от 2020 г. във всички икономически сектори, особено в сектора на енергията от възобновяеми източници и селскостопанския сектор, включително прехода към декарбонизирана, неутрална и издръжлива спрямо изменението на климата и кръгова икономика, като същевременно се гарантира, че всички инвестиции отговарят напълно и са съобразени с достиженията на правото на Съюза в областта на климата и с принципа за „ненанасяне на значителни вреди“;*
- е) насърчаване на цифровата трансформация *и цифровите умения* като средство за устойчиво развитие и приобщаващ растеж;
- ж) стимулиране на иновациите, *научните изследвания и сътрудничеството между академичните институции и промишлеността* в подкрепа на екологичния и цифровия преход *със специален акцент върху местните микро-, малки и средни предприятия и стартиращи предприятия;*
- з) стимулиране на качествено образование, обучение, преквалификация и повишаване на квалификацията *на всички равнища, със специален фокус върху младите хора*, както и на политиките на заетост *в съответствие с приоритетите за присъединяването към Съюза, включително тези за справяне с младежката безработица, за предотвратяване на изтичането на мозъци и за подпомагане на уязвимите общности;*
- и) допълнително укрепване на основите на процеса на разширяване, включително върховенството на закона, демокрацията, зачитането на правата на човека, *включително основните трудови права и достъпа до здравеопазване*, и основните свободи, *както и на борбата срещу престъпленията от омраза*, чрез укрепване на демократичните институции, *включително на регионално и местно равнище;*

насърчаване на независимата съдебна система, **засилване на сигурността и укрепване на борбата с измамите и с всички видове корупция, включително корупцията на високо равнище и олигархичните структури, всички видове непотизъм и привилегироване и конфликтите на интереси,** организираната престъпност, **трансграничната престъпност,** изпирането на пари, финансирането на тероризма, отклонението от данъчно облагане, **избягването на данъци, агресивното данъчно планиране** и данъчните измами, **разпространението на дезинформация и подривната външна намеса;** спазване на международното право **и привеждане в съответствие с общата външна политика и политика на сигурност на Съюза;** укрепване на свободата **и независимостта** на медиите и академичната свобода, както и на благоприятната среда за гражданското общество; насърчаване на социалния диалог **и гарантирано укрепване на капацитета на заинтересованите страни, включително на социалните партньори;** насърчаване на равенството между половете, **интегрирането на принципа на равенство между половете и овластяването на жените и момичетата,** недискриминацията и толерантността, както и гарантиране и укрепване на зачитането на правата на лицата, принадлежащи към **всички малцинства, включително етнически и религиозни малцинства, общността на ЛГБТИ и лицата, принадлежащи към други уязвими групи;** **засилване на достъпността за хората с увреждания и тяхното приобщаване;**

- й) повишаване на ефективността на публичната администрация, **осигуряване на достъп до информация, включително информация за околната среда, обществен контрол и включване на гражданското общество в процесите на вземане на решения, подпомагане на децентрализацията и местното развитие;** подкрепа за прозрачността, **отчетността,** структурните реформи и доброто управление на всички равнища, **включително по отношение на правомощията за надзор и проверка на разпределението на публични средства и достъпа до тях,** както и в областта на управлението на публичните финанси, обществените поръчки и контрола на държавните помощи, **и осигуряване на ефективна защита за лицата, сигнализиращи за нередности;** **изграждане на местен капацитет и инвестиране в административния персонал на бенефициерите и насърчаване на командироването на експерти в националните институции, отговарящи за изпълнението на Инструмента в бенефициерите;** подкрепа на инициативи и органи, участващи в подпомагането и налагането на международно правосъдие в бенефициерите от Западните Балкани;
- йа) **засилване на регионалното и трансграничното сътрудничество, добросъседските отношения, помирението, както и на контактите между хората.**

Член 4

Общи принципи

- 1. **Рамката на политиката на разширяване, определена от Европейския съвет и Съвета, споразуменията, с които се установяват правно обвързващи**

отношения с бенефициерите, както и резолюциите на Европейския парламент, съобщенията на Комисията и съвместните съобщения на Комисията и на върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност представляват общата политическа рамка за прилагане на настоящия регламент. Комисията гарантира съгласуваност между помощта съгласно настоящия регламент и рамката на политиката на разширяване.

1. Сътрудничеството по линия на Инструмента се основава на *нуждите и насърчава* принципите за ефективност на развитието **■**, за всички условия, а именно водеща роля на бенефициерите по отношение на приоритетите за развитие, акцент върху *ясните условия и осезаемите резултати*, приобщаващи партньорства с *местни и регионални органи, социалните партньори, организации на гражданското общество и доброволчески сдружения, както и добросъседски отношения*, прозрачност и взаимна отчетност. Сътрудничеството се основава на ефективното и ефикасно разпределяне и използване на ресурсите.
2. Подкрепата от Инструмента е в допълнение към подкрепата, предоставяна по линия на други програми и инструменти на Съюза. Дейностите, допустими за финансиране по настоящия регламент, може да получават подкрепа от други програми и инструменти на Съюза, при условие че тази подкрепа не покрива същите разходи *и че е установен подходящ надзор и бюджетен контрол. Комисията осигурява взаимно допълване и полезни взаимодействия между Инструмента и други програми на Съюза, за да се избегне дублирането на помощ и двойното финансиране. Не трябва да има припокриване между подкрепата, предоставяна по настоящия регламент, и подкрепата по линия на Регламент (ЕС) 2021/1529.*
3. За да насърчат взаимното допълване и ефикасността на своите действия, Комисията и държавите членки си сътрудничат и **■** избягват дублирането на помощта по настоящия регламент и друга помощ, предоставяна от Съюза, държавите членки, трети държави, многостранни и регионални организации и субекти, като например международни организации и съответните международни финансови институции, агенции и донори извън Съюза, в съответствие с установените принципи за укрепване на оперативната координация в областта на външната помощ, включително чрез засилена координация с държавите членки на местно равнище.
- 3а. Предоставянето на макрофинансова помощ не попада в обхвата на настоящия регламент.*
4. Дейностите по Инструмента *са в съответствие със социалните стандарти на Съюза и с неговите стандарти в областта на климата и околната среда*, интегрират смекчаването на изменението на климата и адаптирането към него, биологичното разнообразие и опазването на околната среда, *опазването на екосистемите, стандартите за хуманно отношение към животните, включително, когато е уместно, оценките на въздействието върху околната среда, като същевременно зачитат* правата на човека, *социалните и трудовите права*, демокрацията, равенството между половете, *устойчивото управление на водите* и когато е приложимо, намаляването на риска от бедствия и подкрепят напредъка към целите за устойчиво развитие, като насърчават

интегрирани действия, с които могат да се създадат съпътстващи ползи и да се постигнат множество цели по съгласуван начин. При тези дейности се избягват блокираните активи и **тези дейности са съвместими с** принципите да не се нанася **значителна** вреда и да не се пренебрегва никой, както и с подхода за интегриране на устойчивостта, който е в основата на Европейския зелен пакт.

5. Бенефициерите и Комисията гарантират, че равенството между **половете**, интегрирането на принципа на равенство между половете и отчитането на свързаните с пола аспекти се вземат под внимание и се насърчават през целия процес на подготовка на програмите за реформи и изпълнението на Инструмента. Бенефициерите и Комисията предприемат подходящи мерки за предотвратяване на всякаква дискриминация, основана на пол, раса или етнически произход, религия или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация. Комисията ще докладва за тези мерки в контекста на редовните си доклади по плановете за действие относно равенството между половете.
6. С Инструмента не се подкрепят дейности или мерки, които са несъвместими с националните планове на бенефициерите в областта на енергетиката и климата, с техния национално определен принос съгласно Парижкото споразумение и с амбицията **най-късно** до 2050 г. да се постигне неутралност по отношение на климата или с които се насърчават инвестиции в изкопаеми горива, или които причиняват значително неблагоприятно въздействие върху околната среда, климата **или биологичното разнообразие**.
- 6а. В съответствие с принципа на партньорство на ЕС и Кодекса на ЕС за поведение за партньорство Комисията гарантира, че със съответните заинтересовани страни, включително националните парламенти на бенефициерите, местните и регионалните органи, социалните партньори, както и организациите на гражданското общество, са проведени надлежни и справедливи консултации и че те разполагат със своевременен достъп до подходяща информация, така че да имат възможност да участват пълноценно в разработването и изпълнението на дейности, допустими за финансиране по настоящия Инструмент, както и в свързаните с тях процеси на мониторинг, контрол и оценка. Целта на подобно участие е да отразява плурализма на обществото на Западните Балкани.**
7. Комисията, в сътрудничество с държавите членки и бенефициерите, **гарантира** изпълнението на ангажиментите на Съюза за повишена прозрачност и отчетност при предоставянето на помощ, **чрез** прилагането и укрепването на **стабилни** системи за вътрешен контрол и политики за борба с измамите и чрез **задължителното** предоставяне на **публичен достъп чрез единен уебпортал** до информация относно обема и разпределението на помощта, **до равнището на крайния получател, включително списък на лицата и правните субекти, които са получили общо над 50 000 евро**, и гарантира, че данните са **актуални**, съпоставими и леснодостъпни и че могат да бъдат лесно споделяни и публикувани.
- 7а. За да се гарантира ефикасността на финансовия инструмент, държавите членки могат да започнат редовни и общи консултации с бенефициерите, за да предложат помощ при съставянето на програмите.**

Член 5

Предварителни условия за подкрепа от Съюза

1. **Подобряването**, поддържането и зачитането от бенефициерите на ефективни демократични механизми, включително на **функционираща** многопартийна парламентарна система и на върховенството на закона, **защитата на свободните и плуралистични медии, борбата срещу дезинформацията и чуждестранното манипулиране на информация и вмешателство, с оглед също така на заплахи за финансовите интереси на Съюза**, както и гарантирането от бенефициерите на **защитата и зачитането на всички права** на човека, включително правата на лицата, принадлежащи към **всички малцинства и общности**, са предварителни условия за подкрепата от Инструмента.

Друго предварително условие е привеждането в съответствие с общата външна политика и политика на сигурност на Съюза, включително приемането на ограничителни мерки срещу Русия, както и с визовите изисквания на Съюза за трети държави.

Друго предварително условие е Сърбия и Косово да се ангажират конструктивно с **постигането на ясно измерим напредък и осезаеми резултати при нормализирането на отношенията си, за да изпълнят изцяло** всички свои съответни задължения, произтичащи от Споразумението относно пътя за нормализиране на отношенията и приложението към него относно изпълнението му, както и от всички предишни споразумения за диалог, и да започнат преговори по всеобхватното споразумение за нормализиране на отношенията.

2. Комисията извършва мониторинг на изпълнението на предварителните условия, посочени в параграф 1, преди отпускането на средства, **включително на предварително финансиране**, на бенефициерите по Инструмента и през целия период на предоставяне на подкрепата по Инструмента, като надлежно взема предвид най-новия **доклад относно върховенството на закона и най-новия пакет** относно разширяването, **както и съответните резолюции на Европейския парламент. В този процес Комисията взема предвид и съответните препоръки на международни органи, например ОССЕ/БДИПЧ и Съвета на Европа и неговата Венецианска комисия.** Комисията може да приеме решение **въз основа на ясни и безпристрастни критерии**, в което да заключи, че някои от тези предварителни условия не са изпълнени, и **в такива случаи** да не отпусне средства съгласно член 21, независимо от изпълнението на условията за плащане, посочени в член 16, параграф 3. **След като се консултира с Европейския парламент и Съвета, Комисията не отпуска средства в случаи на трайна липса на напредък, сериозни недостатъци и влошаване по отношение на върховенството на закона и основните реформи. Комисията разработва и публикува ясни насоки относно прилагането на условията за отпускане на финансиране. Оценката на Комисията се предава едновременно на Европейския парламент и на Съвета. На бенефициерите може да бъде дадена възможността да отстранят недостатъците, за да изпълнят предварителните условия, което да позволи на Комисията да отпусне средствата при наличието на положителна оценка.**

ГЛАВА II

Финансиране и изпълнение

Член 6

Бюджет

1. Средствата, които ще се предоставят чрез Инструмента съгласно параграфи 2 и 3, не надвишават 6 000 000 000 EUR за периода 2024—2027 г.
2. Финансовият пакет за изпълнението на Инструмента през периода от 1 януари 2024 г. до 31 декември 2027 г. е в размер на 2 000 000 000 EUR, от които:
  - а) 98,5 % под формата на неподлежаща на връщане финансова подкрепа за бенефициерите за изпълнение на програмите за реформи;
  - б) 1,5 % за разходи съгласно параграф 6.
3. Подкрепата под формата на заеми е в размер до 4 000 000 000 EUR за периода от 1 януари 2024 г. до 31 декември 2027 г. Тази сума не представлява част от размера на гаранцията за външна дейност по смисъла на член 31, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2021/947.

Бюджетната номенклатура на Инструмента е структурирана в съответствие със специфичните му цели, за да се гарантира пълна прозрачност и отчетност пред бюджетния орган.

Сумите се мобилизират ежегодно от бюджетния орган. Номенклатурата на Инструмента за реформи и растеж за Западните Балкани се състои от допълнителни бюджетни позиции, съответстващи на всеки от бенефициерите съгласно настоящия регламент.

4. Комисията определя в съответния ***делегиран акт***, посочен в член 15, първоначалния индикативен размер на финансирането, налично за всеки бенефициер, по изложената в приложение I методика, като този размер се изчислява въз основа на последните налични данни към деня на влизане в сила на настоящия регламент съгласно член 29. Индикативните суми може да се променят по време на изпълнението в съответствие с принципите, изложени в член 21.
5. В съответствие с член 19 размерът на средствата, предоставени по инвестиционната рамка за Западните Балкани (ИРЗБ), посочена в член 12 от Регламент (ЕС) 2021/1529¹, е най-малко 50 % от общата сума по параграф 1. Тези средства включват цялата сума на неподлежащата на връщане финансова подкрепа, посочена в параграф 2, буква а) от настоящия член, след приспадане на сумата на провизиите.
6. Средствата, посочени в параграф 2, буква б), може да се използват за техническа и административна помощ за изпълнението на Инструмента, като например ***изграждане на местен капацитет, командироване на експерти в***

---

¹ Регламент (ЕС) 2021/1529 на Европейския парламент и на Съвета от 15 септември 2021 г. за създаване на Инструмент за предприєдинителна помощ (ИПП III) (ОВ L 330, 20.9.2021 г.).

отговорните национални институции на бенефициерите, оценки на въздействието, дейности за подготовка, мониторинг, контрол, одит и оценка, които са необходими за управлението на Инструмента и постигането на неговите цели, по-специално проучвания, срещи на експерти, обучения, консултации с органи на бенефициерите, конференции, консултации със заинтересовани страни, **включително с местните и регионалните власти и с организации на гражданското общество**, информационни и комуникационни дейности, включително приобщаващи действия за популяризиране, и институционална комуникация за политическите приоритети на Съюза, доколкото те са **тясно** свързани с целите на настоящия регламент, разходи, свързани с ИТ мрежи, предназначени за обработка и обмен на информация, институционални информационнотехнологични средства, както и всички други разходи в централата и делегациите на Съюза за административна и координационна подкрепа, необходима за Инструмента. И накрая, средствата може също така да покриват разходите за други дейности за подпомагане, **свързани с прозрачността**, като контрол на качеството и мониторинг на проектите или програмите на място, и разходите за партньорски консултации и експерти за оценката и изпълнението на реформите и инвестициите. **При употреба на ресурси за целите на одит се оповестяват и предотвратяват конфликти на интереси между субекта, извършващ одита, и други дейности на този субект в рамките на Инструмента, като например консултации или административна и координационна подкрепа, контрол на качеството и мониторинг на проектите.**

Член 7

Изпълнение и форми на финансирането от Съюза

1. Инструментът се изпълнява в съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 чрез пряко управление или чрез непряко управление с някой от субектите, посочени в член 62, параграф 1, първа алинея, буква в) от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046.
2. Финансирането от Съюза може да бъде предоставено под всяка от формите, определени в Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046, по-специално финансова помощ, безвъзмездни средства, обществени поръчки и операции за смесено финансиране.
3. В зависимост от необходимия оперативен и финансов капацитет упълномощеният субект, изпълняващ операции за смесено финансиране, може да бъде **групата на Европейската инвестиционна банка** **■**, многостранни **европейски** финансови институции, като Европейската банка за възстановяване и развитие, или двустранни европейски финансови институции, като банки за развитие **или групата на Световната банка**. **■**

Когато е възможно, в Инструмента може да участват неевропейски многостранни финансови институции чрез съвместни операции с европейски финансови институции.

Държавите членки, трети държави, международни организации, международни финансови институции или други източници може да предоставят допълнителни финансови вноски, включително за изпълнението на операции за смесено финансиране по линия на

Инструмента. Тези вноски представляват външни целеви приходи по смисъла на член 21, параграф 2, буква а), подточка ii) и букви г) и д) от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046.

Член 8

Правила за допустимостта на лицата и субектите, за произхода на доставките и материалите и за ограниченията по Инструмента

1. В процедурите за възлагане на обществени поръчки и за предоставяне на безвъзмездни средства за дейности, финансирани по линия на Инструмента, могат да участват международни и регионални организации и всички физически лица, които са граждани на, както и юридическите лица, които са действително установени в:
  - а) държавите членки, бенефициерите, договарящите се страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство и държавите, обхванати от приложение I към Регламент (ЕС) 2021/947 и приложение I към Регламент (ЕС) 2021/1529;
  - б) държавите, *които предоставят на бенефициерите равнище на подкрепа, сравнимо с това, предоставено от Съюза, като се вземе предвид размерът на тяхната икономика, и* за които Комисията е установила реципрочен достъп до външна помощ в бенефициерите *в съответствие със стратегическата автономност на Съюза.*
2. Реципрочният достъп, посочен в параграф 1, буква б), може да бъде предоставен за ограничен срок от най-малко една година, когато дадена държава предостави допустимост при еднакви условия за субекти от Съюза и от държави, които отговарят на условията за допустимост съгласно Инструмента.

Комисията взема решение относно реципрочния достъп след консултация със съответния бенефициер.
3. Всички доставки и материали, финансирани и доставяни по Инструмента, произхождат от държавите, посочени в параграф 1, букви а) и б), освен ако доставките и материалите не могат да бъдат набавени при разумни условия с произход от нито една от тези държави. ***В този случай възлагането на обществени поръчки трябва да бъде в съответствие с приложимите регулаторни норми на Съюза относно надлежната проверка във веригите за доставки.*** Освен това се прилагат правилата за ограниченията, посочени в параграф 6.
4. Правилата за допустимостта по настоящия член не се прилагат и не създават ограничения, свързани с гражданството, за физическите лица, наети от или сключили договор по друг законен начин с изпълнител или, когато това е приложимо, подизпълнител, отговарящ на условията за допустимост, освен когато ограниченията, свързани с гражданството, се основават на правилата, предвидени в параграф 6.
5. За действията, които са съфинансирани от даден субект или са изпълнявани при пряко управление или непряко управление със субекти, посочени в член 62, параграф 1, буква в) от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046, се

прилагат и правилата на тези субекти. Това не засяга ограниченията, установени съгласно параграф 6, които се отразяват надлежно в споразуменията, сключени с тези субекти.

6. Правилата за допустимостта и за произхода на доставките и материалите, посочени в параграфи 1 и 3, и правилата за гражданството на физическите лица, посочени в параграф 4, могат да бъдат ограничени по отношение на гражданството, географското местоположение или естеството на юридическите лица, участващи в процедурите за възлагане на обществени поръчки или за предоставяне на безвъзмездни средства, и по отношение на географския произход на доставките и материалите в следните случаи:
- а) когато такива ограничения се изискват поради специфичния характер и/или цели на дейността или конкретната процедура за възлагане на обществени поръчки или за предоставяне на безвъзмездни средства и/или когато тези ограничения са необходими за ефективното изпълнение на действието;
  - б) когато действието или конкретните процедури за възлагане на обществени поръчки или за предоставяне на безвъзмездни средства засягат сигурността или обществения ред, и по-специално стратегически активи и интереси на Съюза, неговите държави членки или някой от бенефициерите, включително сигурността, издръжливостта и защитата на целостта на цифровата инфраструктура (включително инфраструктурата за 5G мрежи), комуникационните и информационните системи и свързаните с тях вериги на доставките, **и действието или процедурата за възлагане на обществени поръчки или за предоставяне на безвъзмездни средства не е в съответствие със стратегията за икономическа сигурност, след като одитният съвет даде предварителното си одобрение.**
7. Оферентите и кандидатите от държави, които не отговарят на условията за допустимост, могат да бъдат допуснати като отговарящи на тези условия **само в обосновани случаи** на спешна нужда или липса на услуги на пазарите в съответните държави или територии или в други надлежно обосновани случаи, в които прилагането на правилата за допустимостта би направило осъществяването на дадено действие невъзможно или изключително трудно, **при пълна прозрачност и по основателни причини.**
- 7а. **По отношение на функционирането на контрола на обществените поръчки и на държавните помощи Комисията гарантира чрез годишен одит и контрол, че системата продължава да функционира. Във връзка с това Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета годишен доклад за функционирането на този контрол при бенефициера.**
- 7б. **Ако оценката на Комисията за контрола на обществените поръчки и на държавните помощи е положителна, оценката се отразява в усвояването на средствата от Инструмента за предприсъединителна помощ.**

Член 9

Рамково споразумение

1. За изпълнението на Инструмента Комисията сключва с всеки бенефициер **Рамково споразумение** **■**, в което се определят **специфични условия** за

управление, контрол, надзор, мониторинг, оценка, докладване и одит на средствата по линия на Инструмента, както и за предотвратяване, разкриване, разследване и коригиране на нередности, измами, корупция и конфликти на интереси. Рамковото споразумение се предшества от обществена консултация и положителна оценка на съответния национален парламент.

- 1а. *Създават се комитети за наблюдение по подобие на Европейския кодекс на поведение за партньорство и въз основа на най-добрите практики за подготовка на покани за представяне на предложения, доклади за напредъка, мониторинг и оценка на проекти, мерки и дейности.*
2. Рамковото споразумение се допълва от споразумения за заем съгласно член 17, в които се определят конкретни разпоредби за управлението и изпълнението на финансирането, предоставяно под формата на заеми. *Рамковите споразумения, включително всяка свързана с тях документация, се предават на Европейския парламент и на Съвета едновременно и незабавно и се оповестяват публично.*
3. Финансирането, *включително предварителното финансиране*, се предоставя на бенефициерите само след *положителна оценка от страна на Комисията за изпълнението на предварителните условия, посочени в член 5, и след* влизането в сила на съответните рамкови споразумения и на приложимите споразумения за заем.
4. *С рамковото споразумение* и споразуменията за заем, сключени с всеки от бенефициерите, както и със споразуменията, сключени с лица или субекти, които получават средства от Съюза, се гарантира изпълнението на задълженията, посочени в член 129 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046.
5. В рамковото споразумение се определят необходимите подробни разпоредби по отношение на:
  - а) ангажимента на бенефициера *да постигне решителен напредък към стабилна правна рамка за борба с измамите и да установи по-ефикасни и ефективни системи за контрол, включително подходящи механизми и мерки за ефективно предотвратяване, разкриване и коригиране на нередности, измами, корупция и конфликти на интереси, както и да избягва, докладва и да се противопоставя на всякакви практики на корупция, непотизъм, привилегироване или неправомерна регионална или секторна концентрация на разпределение или използване на ресурси* и да засили борбата с изпирането на пари, *организираната престъпност, злоупотребата с публични средства*, финансирането на тероризма, избягването на данъци, данъчните измами или отклонението от данъчно облагане *и други незаконни дейности, засягащи средствата, предоставяни по линия на Инструмента;*
  - б) правилата за отпускане, неотпускане, намаляване и преразпределяне на средства в съответствие с член 21;
  - в) дейностите, свързани с управлението, контрола, надзора, мониторинга, оценката, докладването и одита в рамките на Инструмента, както и прегледите на системите, разследванията, мерките за борба с измамите и сътрудничеството;

- г) правилата за докладване до Комисията за това дали и как са изпълнени условията за плащане, посочени в член 12, **включително като позволяват проверка на изпълнението на междинните и крайните цели, свързани с реформите и инвестициите;**
- д) правилата относно данъците, митата и таксите в съответствие с член 27, параграфи 9 и 10 от Регламент (ЕС) 2021/947;
- да) **признаването на отговорностите на одитния съвет, посочени в член XX, и условията за сътрудничество на бенефициерите с него;**
- е) мерките за предотвратяване, разкриване, разследване и коригиране на нередности, измами, корупция и конфликти на интереси, както и задължението за незабавно уведомяване на **одитния съвет, Комисията, Сметната палата и OLAF и когато е приложимо, Европейската прокуратура** за предполагаемите или действителни случаи на нередности, измами, корупция и конфликт на интереси **и други незаконни дейности, засягащи средствата, предоставяни по линия на Инструмента, както и за последващите действия спрямо такива случаи, включително когато те засягат субекта, изпълняващ фонда съгласно споразумението за заем;**
- ж) задълженията, посочени в членове 22 и 23, включително точни правила и срокове за събиране на данни от бенефициера и осигуряването на достъп на Комисията, OLAF, **Европейската сметна палата и когато е приложимо, Европейската прокуратура, включително по отношение на информация, с която разполага субектът, изпълняващ фонда съгласно споразумението за заем;**
- жа) **предоставянето на независимия външен одитор, назначен от одитния съвет, на ниво на достъп до информацията и на правомощия за извършване на проверки на място, подобни на достъпа и правомощията на Комисията и Сметната палата; Западните Балкани също така използват системата за ранно откриване и отстраняване и докладват на Комисията за нередности във връзка с използването на средствата;**
- з) процедура, с която да се гарантира, че исканията за плащане на подкрепата под формата на заем са в рамките на наличната сума на заема, като се вземе предвид член 6, параграф 3;
- и) правото на Комисията да намали пропорционално подкрепата по линия на Инструмента и да събере сумите, изразходвани за постигането на целите на Инструмента, или да поиска предсрочно погасяване на заема в случаи на нередности, измама, корупция и конфликти на интереси, засягащи финансовите интереси на Съюза, които не са коригирани от бенефициера, или при тежко нарушение на задължение, произтичащо от **Рамковото споразумение;**
- й) правилата и условията за докладване от бенефициерите за целите на мониторинга на изпълнението на Инструмента и оценяването на постигането на целите, определени в член 3.

Член 10

Преноси, годишни траншове и бюджетни кредити за поети задължения

1. Чрез дерогация от член 12, параграф 4 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 неизползаните бюджетни кредити за поети задължения и бюджетни кредити за плащания по Инструмента се пренасят автоматично, като за такива пренесени бюджетни кредити срокът съответно за поемане на задължения и за използване е до 31 декември на следващата финансова година. Пренесената сума се използва първа през следващата финансова година.
2. Комисията *представя на* Европейския парламент и на Съвета *информация за* бюджетните кредити за поети задължения, *включително за съответните суми*, в съответствие с член 12, параграф 6 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046.
3. Чрез дерогация от член 15 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 относно правилата за повторно предоставяне на бюджетни кредити бюджетните кредити за поети задължения, съответстващи на размера на отменените бюджетни задължения в резултат на пълно или частично изпълнение на дадено действие по Инструмента, се предоставят отново за първоначалния бюджетен ред.
4. Бюджетните задължения за действия, които надхвърлят една финансова година, могат да се разпределят за няколко години под формата на годишни траншове в съответствие с член 112, параграф 2 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046.

ГЛАВА III

Програми за реформи

Член 11

Представяне на програмите за реформи

1. За да получи каквато и да е подкрепа по линия на Инструмента, всеки бенефициер представя на Комисията програма за реформи за срока на действие на Инструмента, която се основава на частта за структурните реформи от последната програма за икономически реформи и свързаните с нея съвместни насоки за политиките, договорени в рамките на икономическия и финансов диалог през май 2023 г., неговата национална стратегия за растеж — когато е приложимо, преразгледаната методика относно разширяването, последния пакет относно разширяването и Икономическия и инвестиционен план за Западните Балкани.
2. В програмите за реформи *се съдържа всеобхватна рамка за постигане на общите и специфичните цели, определени в член 3, и се посочват* реформите, които трябва да бъдат предприети от бенефициера, както и инвестиционните области за постигане на общите и специфичните цели, определени в член 3. Програмите за реформи включват мерки за изпълнение на реформите *и на инвестициите* чрез цялостен и съгласуван пакет. В основните области, включително върховенството на закона, борбата с корупцията, *включително корупцията на високо равнище*, основните права и свободата на словото, програмите за реформи отразяват оценките в последния пакет относно

разширяването и доклада относно върховенството на закона, както и на съответните международни институции, включително ОССЕ/БДИПЧ и Венецианската комисия и съответните доклади и резолюции от Европейския парламент. В програмите за реформи се включва оценка на финансовите суми, необходими за изпълнението на реформите и инвестициите по Инструмента в съответствие с общите и специфичните цели, определени в член 3.

3. В програмата за реформи се определят конкретни крайни и междинни цели в рамките на програмите за реформи за всяка приоритетна област, като например енергийна ефективност, енергия от възобновяеми източници, развитие на цифрова инфраструктура, съдебни реформи и мерки за борба с корупцията. Тези цели са конкретни, измерими, постижими, подходящи и обвързани със срокове, като улесняват ефективния мониторинг и оценка на напредъка и са съгласувани с последната рамка на макроикономическата и фискалната политика, представена на Комисията в контекста на икономическия и финансов диалог с ЕС.
4. Програмите за реформи са съгласувани с приоритетите за реформи, определени в контекста на пътя за присъединяване на бенефициера и други съответни документи, като например споразумението за стабилизиране и асоцииране, националния план в областта на енергетиката и климата, национално определения принос по Парижкото споразумение и амбицията за постигане на неутралност по отношение на климата *най-късно до 2050 г.*, и допринасят за постигането на тези приоритети за реформи.
5. В програмите за реформи се зачитат общите принципи, посочени в член 4.
6. Комисията приканва бенефициерите да представят в срок от три месеца от влизането в сила на настоящия регламент съответните си програми за реформи. **Националните програми за икономически реформи и годишните доклади за напредъка на Комисията служат като отправна точка. Комисията предава програмите за реформи на бенефициерите на Европейския парламент и на Съвета веднага щом те станат налични.**
7. В случай на преразпределение на подкрепата по Инструмента, което води до получаване на допълнителна подкрепа от даден бенефициер, Комисията приканва бенефициера да представи в срок от три месеца преразгледана програма за реформи за оставащия срок на Инструмента. **Комисията информира Европейския парламент и Съвета, преди да вземе решение за преразпределение на финансовата подкрепа и да прикани бенефициерите да представят преразгледана програма за реформи.**

Член 12

Принципи за финансиране съгласно програмите за реформи

1. Инструментът стимулира изпълнението на програмата за реформи на всеки бенефициер, като поставя условия за плащане за отпускането на средства. Тези условия за плащане се прилагат за средствата по член 6, параграф 2, буква а) и член 6, параграф 3, са под формата на **измерими** качествени или количествени етапи **и са свързани с постигането на конкретни междинни и крайни цели.** Тези етапи отразяват напредъка в конкретните социално-икономически

реформи, включително по отношение на основите на процеса на разширяване, **ценностите на Съюза**, върховенството на закона, **правосъдието и основните права**, свързани с постигането на различните цели на Инструмента, посочени в член 3, в съответствие с последния пакет относно разширяването **и доклада относно върховенството на закона**.

Изпълнението на условията за плащане води до пълно или частично отпускане на средства в зависимост от степента на тяхното изпълнение **и изпълнението на предварителните условия, посочени в член 5, параграф 1**.

2. По отношение на финансирането, осъществявано чрез фонда, посочен в член 19, изпълнението на условията за плащане, посочени в параграф 1, представлява предварително потвърждение. Средствата се плащат след получаване на искане за плащане, подадено от управителите на съвместния фонд, създаден по линия на ИРЗБ за получаване на вноски от донори.

Средствата по линия на Инструмента не подкрепят дейности или мерки, които биха могли да застрашат целостта или институционалната рамка на бенефициера в съответствие с неговия конституционен ред и съответните международни ангажименти.

3. Макрофинансовата стабилност, доброто управление на публичните финанси, прозрачността и надзорът на бюджета са общи условия за плащания, които трябва да бъдат изпълнени, за да бъдат отпуснати средства.

Член 13

Съдържание на програмите за реформи

1. В програмите за реформи се определят по-специално следните елементи, които са мотивирани и обосновани:
  - а) мерки, представляващи **основан на потребностите**, съгласуван, всеобхватен и адекватно балансиран отговор на целите, посочени в член 3, **под формата на измерими междинни и крайни цели**, включително структурни реформи, инвестиции и мерки за гарантиране на спазването на предварителните условия, ако е необходимо;
  - аа) **мерки, свързани с правосъдието, борбата с корупцията, измамите и организираната престъпност, обхванати от преговорни глави 23 и 24, управлението на публичните финанси и вътрешния контрол, обхванати от преговорна глава 32, както и контрола върху държавните помощи, обхванати от преговорна глава 8;**
  - б) обяснение на това как мерките са съгласувани с **общите принципи, посочени в член 4, както и с изискванията**, стратегиите, плановете и програмите, посочени в **членове 4 и 11;**
  - в) обяснение на степента, до която се очаква мерките да допринесат за **■** :
    - i) **укрепването на демократичните институции, доброто управление, публичната администрация и изграждането на капацитет, свободата на медиите и гражданското общество;**
    - ii) **международното правосъдие, добросъседските отношения и помирението;**

- iii) децентрализацията и местното развитие;*
- iv) целите в областта на климата, биологичното разнообразие и околната среда, по-специално чрез сближаване със стандартите на Съюза в областта на климата и околната среда и съвместимост с принципа за ненасяне на значителни вреди;*
- v) социалното сближаване, включително напредъка по отношение на социалните и икономическите стандарти на Съюза, намаляването на неравенството, равенството и приобщаването на уязвимите групи;*
- vi) цифровата трансформация, иновациите, образованието, обучението и заетостта;*
- vii) равенството между половете и овластяването на жените и момичетата, включително защитата и насърчаването на правата на жените и момичетата в съответствие с плановете за действие на ЕС относно равенството между половете и съответните заключения на Съвета и международни конвенции;*
- viii) недискриминацията, толерантността и зачитането на правата на лицата, принадлежащи към всички малцинства, включително етническите и религиозните малцинства и общността на ЛГБТИ;*
- ix) гарантирането на защитата на хората, сигнализиращи за нередности;*
- г) по отношение на реформите и инвестициите — **правно обвързваща индикативна предварителна оценка на разходите и измерим** график и предвидените условия за плащане, които трябва да бъдат изпълнени за отпускането на средства, под формата на качествени и количествени етапи **като конкретни междинни и крайни цели**, които да бъдат осъществени най-късно до 31 август 2027 г.;
- д) механизмите за ефективен мониторинг, докладване и оценка на програмата за реформи от бенефициера, **като се прилагат методиките, предвидени в насоките за по-добро регулиране**, включително **предложените измерими качествени и количествени етапи и съответните показатели**, посочени в параграф 2;
- е) обяснение на системата на бенефициера **и планираните мерки** за ефективно предотвратяване, разкриване и коригиране на нередности, измами, корупция, **корупция на високо равнище**, конфликти на интереси, **организирана престъпност и изпирание на пари**, както и за прилагане на правилата за контрол на държавните помощи, **а така също и предложените мерки за справяне със съществуващите недостатъци през първите години на изпълнението на програмата за реформи;**
- ea) **по отношение на подготовката на програми за реформи, а ако те вече са изготвени, по отношение на тяхното изпълнение — обобщение на процеса на консултации, проведен в съответствие с националната правна уредба със съответните заинтересовани страни, включително с националните парламенти, местни и регионални представителни**

- служби и органи, социалните партньори и организации на гражданското общество, и описание на начина, по който приносят на тези заинтересовани страни е отразен в програмите за реформи;*
- еб) механизмите, които имат за цел да се избегне двойно финансиране от Инструмента и други програми или донори на Съюза, по-специално подкрепата, предоставена съгласно Регламент (ЕС) 2021/1529;*
  - ев) информация за действителните и планираните вноски от други донори;*
  - ег) обяснение на начина, по който бенефициерите ще осигурят адекватно равнище на защита на финансовите интереси на Съюза, прилагайки стандарти, които са съпоставими със стандартите, предвидени в Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 и в друго относимо законодателство на Съюза;*
  - ед) разпоредби, които улесняват прозрачността и отчетността посредством лесен обществен достъп до информация, свързана с разпределянето на средствата по линия на Инструмента;*
  - ж) друга информация, която е от значение.*

- I**
- 2а.** *Програмите за реформи са ориентирани към постигането на резултати и включват показатели за оценка на напредъка в постигането на определените в член 3 общи и специфични цели. Тези показатели се основават на международно договорени показатели и на вече налични показатели във връзка с политиките на бенефициерите. Показателите също така се съгласуват, доколкото е възможно, с ключовите показатели за изпълнението, включени в рамката за резултатите на Инструмента за предприсъединителна помощ (ИПП III), в рамката за измерване на резултатите на ЕФУР+ и в ИРЗБ, и също така включват показатели за консултации и прозрачност. Показателите се определят така, че да са конкретни, измерими, достижими, подходящи и обвързани със срокове. Всеки показател предвижда количествени и качествени прагове, отвъд които условията за плащане се считат за изпълнени в задоволителна степен.*
- 2б.** *На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове за допълване на настоящия регламент с цел определяне на общите показатели, които да се използват при докладването относно напредъка и за целите на мониторинга и оценката на Инструмента във връзка с постигането на общите и специфичните цели.*

Член 14

Оценка от Комисията на програмите за реформи

1. Комисията оценява без неоснователно забавяне уместността, изчерпателността и целесъобразността на програмата за реформи на всеки бенефициер или когато е приложимо, на всяко изменение на тази програма. При извършването на тази оценка Комисията действа в тясно сътрудничество със съответния бенефициер и може да прави забележки, да изисква допълнителна информация *или да*

изисква от бенефициера да преразгледа и да измени своята програма за реформи.

2. При оценката на програмите за реформи Комисията взема предвид съответната налична аналитична информация за бенефициера, предоставените от бенефициера обосновка и елементи, посочени в член 13, както и всяка друга подходяща информация, като например информацията, посочена в член 11.
3. При оценката си Комисията взема предвид по-специално следните критерии:
  - а) дали програмата за реформи представлява *основаващ се на нуждите*, уместен, всеобхватен, съгласуван и адекватно балансиран отговор на целите, посочени в член 3;
  - аа) *дали програмата за реформи и нейните мерки са съгласувани с принципите, стратегиите, плановете и програмите, посочени в членове 4 и 11;*
  - б) дали може да се очаква, че програмата за реформи ще ускори напредъка към преодоляване на социално-икономическите различия между бенефициера и Съюза и по този начин ще подобри тяхното икономическо, социално и екологично развитие и ще подпомогне сближаването със стандартите на Съюза, *ще намали неравенствата и ще засили социалното сближаване;*
  - в) дали може да се очаква, че програмата за реформи ще ускори прехода на бенефициерите към устойчиви, неутрални и издръжливи спрямо изменението на климата и приобщаващи икономики чрез подобряване на регионалната свързаност, постигане на напредък в двойния екологичен и цифров преход, включително в областта на биологичното разнообразие, *чрез намаляване на стратегическите зависимости и стимулиране на научните изследвания и иновациите, образованието, обучението, заетостта и уменията и по-широкия пазар на труда, като се обръща специално внимание на младежите;*
  - ва) *дали мерките, включени в програмата за реформи, са съвместими с принципа за ненанасяне на значителни вреди и принципа да не се пренебрегва никой;*
  - вб) *дали може да се очаква програмата за реформи да насърчава:*
    - i) *демократичните институции, доброто управление, публичната администрация и изграждането на капацитет, свободата на медиите и гражданското общество;*
    - ii) *международното правосъдие, добросъседските отношения и помирението;*
    - iii) *децентрализацията и местното развитие;*
    - iv) *равенството между половете и осигуряването на възможности за жените и момичетата,*
    - v) *недискриминацията, толерантността и зачитането на правата на лицата, принадлежащи към всички малцинства, включително етническите и религиозните малцинства и общността на ЛГБТИ;*

vi) защитата на хората, сигнализиращи за нередности:

- г) дали може да се очаква, че програмата за реформи ще укрепи допълнително основите на процеса на разширяване, както е определено в член 3, параграф 2, буква и);
  - д) дали програмата за реформи **отговаря на съответните предварителни условия и условия** за плащане;
  - е) дали условията за плащане, предложени от бенефициера, са подходящи, амбициозни и съгласувани с оценката от последния пакет относно разширяването, както и дали са достатъчно съдържателни и ясни, за да позволят съответното отпускане на средства при изпълнението им, и дали предложените показатели за отчитане са подходящи и достатъчни за извършване на мониторинг и докладване за постигнатия напредък по отношение на общите цели;
  - ж) дали се очаква предложените от бенефициера механизми да осигурят ефективно предотвратяване, разкриване и коригиране на нередности, измами, корупция и конфликти на интереси, **организирана престъпност и изпиране на пари, както и ефективно разследване и наказателно преследване на престъпленията, засягащи средствата** по линия на Инструмента, и да гарантират, че няма двойно финансиране от Инструмента и от други програми на Съюза, **по-специално подкрепата, предоставена съгласно Регламент (ЕС) 2021/1259**, както и от други донори;
  - жа) **дали се очаква мерките, предложени от бенефициера, да осигурят адекватно равнище на защита на финансовите интереси на Съюза чрез прилагане на съпоставими стандарти, както е предвидено в Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046;**
  - жб) **дали програмата за реформи отразява ефективно приноса на съответните заинтересовани страни, включително националните парламенти, местните и регионалните представителни служби и органи, социалните партньори и организациите на гражданското общество.**
4. За целите на оценката на програмите за реформи, представени от бенефициерите, Комисията може да бъде подпомагана от **независими** експерти.
- 4а. **Комисията изисква от бенефициера да преразгледа или измени своята програма за реформи, за да се справи с потенциалните рискове, когато резултатите от нейната оценка разкрият, че някои или всички критерии, посочени в член 14, алинея 3, не са изпълнени. Това преразглеждане ще бъде приведено в съответствие с процеса на одобрение на трансграничните програми, в които участват бенефициерите.**

Член 15

Делегиран акт относно допълнителните разпоредби

1. При положителна оценка **на** програмата за реформи, представена от бенефициера, в съответствие с член 14 или когато е приложимо, на нейното изменение, представено в съответствие с член 16, **на Комисията се предоставя**

правомощието да приеме делегиран акт в съответствие с член 26, за да допълни настоящия регламент с разпоредби, уреждащи въпросите, посочени в параграфи 2 и 3 от настоящия член █ .

2. В делегирания акт се очертават необходимите реформи, които трябва да бъдат извършени от бенефициера, *набелязват се конкретните инвестиционни области, които трябва да бъдат подкрепени, и се определят условията* █ , *съгласно които ще бъдат извършвани плащания по линия на програмата за реформи, включително индикативния график и междинните и крайните цели, които обуславят плащането на сумите, посочени в член 6, параграф 1, буква а) и член 6, параграф 2. Делегираният акт служи като критично важен инструмент за насочване на действията на бенефициера към изпълнение на договорените цели и осигуряване на отчетност и напредък в процеса на реформи.*
3. В делегирания акт се определят също така:
  - а) *индикативният размер на общите средства, налични за бенефициера, и траншовете, които е планирано да бъдат отпуснати, включително предварителното финансиране, структурирано в съответствие с член 13, след като бенефициерът изпълни задоволително съответните условия за плащане под формата на качествени и количествени етапи, определени във връзка с изпълнението на програмата за реформи;*
  - б) *разпределението по траншове финансиране между подкрепата под формата на заем и неподлежащата на връщане подкрепа;*
  - в) *срокът, в който трябва да бъдат изпълнени условията за окончателно плащане за реформите;*
  - г) *механизмите и графикът за мониторинг, докладване и изпълнение на програмата за реформи, по-специално участието на националните парламенти на бенефициерите и други заинтересовани страни, включително, когато е приложимо, необходимите мерки за спазване на член 24;*
  - д) *посочените в член 13, параграф 2 показатели за оценка на напредъка към постигането на общите и специфичните цели, определени в член 3.*
    - да) *оценката на Комисията на предварителните условия, посочени в член 5;*
    - дб) *механизмите за частични плащания, като се посочва точно делът на всяко условие за плащане във всеки транш, който е планиран да бъде отпуснат;*
    - дв) *как се оценява отмяната на мерките или неизпълнението на предварителните условия след завършването на Инструмента;*
    - дг) *задължението за бенефициера да предостави финансова гаранция, приемлива за счетоводителя на Комисията, на 5 % от финансовия пакет на програмата за реформи, като тази гаранция подлежи на принудително изпълнение при поискване от страна на Комисията, когато тя прецени, че след изтичането на срока на изпълнение на*

Инструмента бенефициерът е отменил поне една мярка от програмата за реформи.

Член 16

Изменения на програмите за реформи

1. Когато програмата за реформи, включително съответните условия за плащане, вече не е изпълнима от бенефициера, частично или изцяло, поради обективни обстоятелства, бенефициерът може да предложи изменена програма за реформи. В този случай бенефициерът може да отправи обосновано искане до Комисията за изменение на *делегирания акт*, посочен в член 15, параграф 1.
2. *След като информира Европейския парламент и Съвета*, Комисията може да изменя *делегирания акт*, по-специално за да отчете промяната в наличните суми в съответствие с принципите по член 21.
3. Когато смете, че изложените от бенефициера причини оправдават изменение на програмата за реформи, Комисията извършва оценка на изменената програма за реформи в съответствие с член 14 и може да измени *делегирания акт*, посочен в член 15, параграф 1, без неоснователно забавяне.
4. В измененията Комисията може да приеме срокове за условията за плащане, продължаващи до 2028 г. Това не се отразява на крайния срок, определен в член 21, параграф 8.

Член 17

Договор за заем, операции по получаване и отпускане на заеми

1. За да се финансира подкрепата по линия на Инструмента под формата на заеми, Комисията се оправомощава да заема, от името на Съюза, необходимите средства на капиталовите пазари или от финансови институции в съответствие с член 220а от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046.
2. Чрез дерогация от член 220, параграф 4 от Финансовия регламент плащанията на заемите може да се извършват чрез ИРЗБ от името на бенефициера. Събраните вземания се прехвърлят на бенефициера.
3. Комисията сключва споразумение за заем с бенефициера. В споразумението за заем се определят максималният размер на заема, периодът на наличност и подробните условия за подкрепата по Инструмента под формата на заеми. Максималният срок на заемите е 40 години от датата на подписване на споразумението за заем.

В допълнение към и чрез дерогация от член 220, параграф 5 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 в споразумението за заем се посочват размерът на предварителното финансиране и правилата за уравниване на предварителното финансиране. *Комисията предава на Европейския парламент и на Съвета едновременно следните елементи:*

- а) размера на заема в евро;*
- б) средния срок до падежа на заема;*
- в) формулата за ценообразуване и периода, през който заемът е на разположение;*

г) максималния брой на вноските и ясен и точен график за изплащане.

По отношение на изпълняваните чрез ИРЗБ суми по заеми в споразумението за заем се предвижда също:

- а) че бенефициерът неотменимо и безусловно упълномощава Комисията да извършва плащания към субекта, изпълняващ фонда, при поискване от този субект и че чрез извършването на плащането към въпросния субект тя се освобождава от задълженията си за плащане към бенефициера;
- б) задължението на бенефициера да поеме разходите за изпълнение и всички такси, дължими във връзка с изпълнението на фонда, в съответствие с условията, договорени между Комисията и субекта, изпълняващ фонда.

За. Споразумението за заем се предава едновременно на Европейския парламент и на Съвета.

Член 18
Провизиране

1. В съответствие с член 211, параграф 1 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 за заемите по настоящия регламент се създават провизии в размер на 9 % при предоставяне на всички средства, попадащи в обхвата на член 6, параграф 3 от настоящия регламент. Провизиите се създават от пакета, посочен в член 6, параграф 2, буква а).

Бюджетните задължения за провизиите се поемат до 31 декември 2027 г. Чрез дерогация от последното изречение от член 211, параграф 2 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 провизиите се плащат постепенно и се формират изцяло най-късно при пълното плащане на заемите.

2. Провизиите се превеждат в общия фонд „Провизии“ **чрез специален бюджетен ред**. Те може да обхващат и заеми за макрофинансова помощ в съответствие с член 31, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/947. Процентът на провизиране се преразглежда най-малко **един път годишно** след влизането в сила на настоящия регламент.
3. Комисията е оправомощена да приеме делегиран акт в съответствие с член 26 за изменение на процента на провизиране, като същевременно прилага критериите, посочени в член 211, параграф 2 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046. **Комисията уведомява Европейския парламент и Съвета за резултатите от преразглеждането.**

Член 19

Изпълнение на инвестиционни проекти и програми по линия на инвестиционната рамка за Западните Балкани

1. За да се използва ефектът на лоста от финансовата подкрепа на ЕС за привличане на допълнителни инвестиции, инфраструктурните инвестиции в подкрепа на програмите за реформи се осъществяват чрез ИРЗБ.
2. В **делегирания акт, посочен** в член 15, се определя размерът на средствата, които ще бъдат предоставени за използване по линия на ИРЗБ.

3. След приемането на решението, посочено в член 21, параграф 3, Комисията представя съответните предложения за инвестиционни проекти или програми за становище на Оперативния съвет на ИРЗБ, посочен в член 35, параграф 8 от Регламент (ЕС) 2021/947.
4. Най-малко 37 % от подлежащата на връщане финансова подкрепа, предоставяна чрез ИРЗБ, е съобразена с целите в областта на климата, *изчислени в съответствие с Приложение VI от Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета*¹.
5. Финансирането по линия на Инструмента, предоставяно от финансовия пакет, посочен в член 6, параграф 2, буква а), след приспадане на сумата на провизиите, се изпълнява чрез непряко управление, като се взема предвид набор от инвестиции, и се осигурява постепенно чрез вноски, плащани в съвместния фонд, създаден по линия на ИРЗБ за получаване на вноски от донори.
6. Това финансиране не се предоставя за инвестиции, *които ще бъдат* подпомагани от съвместния фонд, докато не бъде прието решението, посочено в член 21, параграф 3.
7. Финансирането по линия на Инструмента, осигурено от заемите, посочени в член 6, параграф 5, се предоставя чрез ИРЗБ съгласно споразумението за заем между Комисията и бенефициерите в съответствие с член 17, параграф 2. Общо за всички споразумения за заем управителите на съвместния фонд, посочен в член 12, параграф 2, отправят до Комисията максимум дванадесет искания за плащане годишно. Инвестиционните проекти и програми може да получават подкрепа от два източника на финансиране, посочени в параграф 1, както и от други програми и инструменти на Съюза, при условие че тази подкрепа от различни източници, програми и инструменти е в съответствие с принципа на допълняемост и не покрива едни и същи разходи. *За всеки инвестиционен проект или програма Комисията предоставя на Оперативния съвет на ИРЗБ подробна оценка на тяхната добавена стойност и допълняемост, полезни взаимодействия и взаимно допълване с други програми на Съюза, по-специално подкрепата по линия на Регламент (ЕС) 2021/1529, както и мерките, предприети с цел избягване на дублирането на помощта и двойното финансиране.*

Член 20

Предварително финансиране

1. След като програмата за реформи бъде представена на Комисията, бенефициерът може да поиска отпускане на предварително финансиране в размер до 7 % от общата сума, предвидена по Инструмента съгласно член 6, параграф 4.

Не се предоставя предварително финансиране в случай на недостатъци в системата за контрол на бенефициерите, които са предмет на специфични

---

¹ *Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 057, 18.2.2021 г., стр. 17).*

мерки в програмата за реформи, както са описани в член 13, параграф 1, буква е).

2. Комисията може да отпусне исканото предварително финансиране, след като приеме *делегирания акт, посочен* в член 15, и след като влязат в сила *Рамковото споразумение* относно Инструмента и съответното споразумение за заем. Средствата се отпускат в съответствие с член 21, параграф 3, първо изречение и при условие че са спазени посочените в член 5 предварителни условия, *като спазването на тези условия се оценява изрично от Комисията преди приемането на делегирания акт.*
3. Комисията взема решение относно графика за плащане на предварителното финансиране, което може да бъде платено на един или повече траншове.

Член 21

Оценка на изпълнението на условията за плащане, неотпускане, намаляване и преразпределяне на средства, правила за плащанията

1. Два пъти годишно бенефициерът подава надлежно обосновано искане за отпускане на средства по отношение на изпълнените условия за плащане, свързани с количествените и качествените етапи.
2. Комисията *разработва в сътрудничество с Европейския парламент и Съвета насоки за оценка* дали бенефициерът е изпълнил задоволително условията за плащане, определени в *посочения* в член 15, параграф 1 *делегиран акт*, *въз основа на информацията, получена от бенефициера и, ако такива са налични, всички съответни данни, предоставени от органите на държавите членки, OLAF и Европейската сметна палата.* Задоволителното изпълнение на тези условия за плащане предполага, че мерките, свързани със същите реформи, за които съгласно предишни решения бенефициерът е постигнал задоволително изпълнение, не са били отменени от него. Комисията може да бъде подпомагана от експерти.
3. Когато Комисията даде положителна оценка за задоволителното изпълнение на всички приложими условия, тя приема без неоснователно забавяне решение, с което се разрешава отпускането на средствата, съответстващи на тези условия. *Комисията споделя своята оценка и се консултира с Европейския парламент и със Съвета, преди да приеме своето решение.* В това решение в съответствие с разделението, установено в член 6, параграф 4, се определя размерът на средствата, които ще бъдат предоставени като финансова помощ, насочена директно към националния бюджет, и размерът на средствата, които ще бъдат предоставени чрез ИРЗБ. По отношение на тези суми решението представлява посоченото в член 12 условие за размера на средствата, които ще бъдат предоставени като финансова помощ, насочена директно към националния бюджет, и посоченото в член 12 предварително потвърждение за размера на средствата, които ще бъдат предоставени чрез ИРЗБ.
4. Когато Комисията даде отрицателна оценка за изпълнението на някое от условията съгласно индикативния график, средствата, за които се отнасят тези условия, не се отпускат. *Комисията споделя своята оценка с Европейския парламент и със Съвета, преди да приеме своето решение.* Неотпуснатите суми може да бъдат отпуснати само когато бенефициерът надлежно обоснове,

като част от последващото искане за отпускане на средства, че е предприел необходимите мерки, за да гарантира задоволителното изпълнение на съответните условия.

5. Ако Комисията заключи, че бенефициерът не е предприел необходимите мерки в рамките на 12 месеца от първоначалната отрицателна оценка, посочена в параграф 6, тя намалява размера на неподлежащата на връщане финансова подкрепа и на заема пропорционално на частта, съответстваща на съответните условия за плащане. През първата година от изпълнението се прилага срок от 24 месеца, считано от първоначалната отрицателна оценка, посочена в параграф 6. Бенефициерът може да представи своите забележки в рамките на два месеца от датата, на която са му съобщени заключенията на Комисията.
6. Сумите, съответстващи на условия за плащане, които не са изпълнени до 31 декември 2028 г., не се дължат на бенефициерите и се отменят или се анулират от наличната сума на подкрепата под формата на заем, според случая.
7. Комисията може да намали размера на неподлежащата на връщане финансова подкрепа, включително чрез прихващане в съответствие с член 102 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046, или на заема при установени случаи или сериозни опасения, свързани с нередности, измами, корупция и конфликти на интереси, засягащи финансовите интереси на Съюза, които не са коригирани от бенефициера, или тежко нарушение на задължение, произтичащо от **рамковите споразумения** или от споразуменията за заем, включително въз основа на информация, предоставена от OLAF, **Европейската сметна палата или докладите на одитния съвет, посочен в член 22а. Европейският парламент и Съветът биват информирани за подобно решение.**
8. Комисията може да реши да преразпредели всяка сума, намалена съгласно параграф 6 или 7, между други бенефициери по Инструмента, като измени **делегиращия акт, посочен в член 15, параграф 1. Комисията предава своята оценка на Европейския парламент и на Съвета, преди да вземе решение за преразпределяне на финансовата подкрепа. Комисията използва методиката, посочена в приложението, и взема предвид капацитета на бенефициерите за усвояване с оглед на преразпределянето на финансовата подкрепа, като използва ясни и прозрачни критерии. Комисията също така предоставя техническа помощ за справяне с липсата на капацитет за усвояване от страна на бенефициерите.**
9. Що се отнася до частта от финансирането по линия на Инструмента, предоставяна като финансова помощ, насочена директно към националните бюджети на бенефициерите, чрез дерогация от член 116, параграф 2 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 срокът за плащане, посочен в член 116, параграф 1, буква а) от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046, започва да тече от датата на съобщаване на решението, с което се разрешава извършването на плащането към бенефициера съгласно параграф 4 от настоящия член.
10. Член 116, параграф 5 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 не се прилага за плащанията, извършени като финансова помощ, насочена директно към националните бюджети на бенефициерите, съгласно настоящия член и член 22 от настоящия регламент.

11. Плащането на средства по линия на Инструмента се извършва в зависимост от наличното финансиране **и в съответствие с годишната бюджетна процедура**. Средствата се плащат на траншове. Всеки транш може да бъде платен наведнъж или на няколко части.
12. Сумата, предоставяна като финансова помощ, насочена директно към националния бюджет, се плаща след решението, посочено в параграф 3, в съответствие със споразумението за заем.
13. Плащането на каквато и да е сума от подкрепата под формата на заеми, независимо дали е насочена директно към националния бюджет, или предоставяна чрез ИРЗБ, зависи от подаването от бенефициера на искане за плащане във формата, определена в споразумението за заем.
14. Сумата, предоставяна чрез ИРЗБ, се плаща след решението, посочено в параграф 3, след искането за плащане, посочено в параграф 13, и след получаването на искане за плащане, подадено от управителите на съвместния фонд, създаден по линия на ИРЗБ за получаване на вноски от донори.

ГЛАВА IV

Защита на финансовите интереси на Съюза

Член 22

Защита на финансовите интереси на Съюза

1. При изпълнението на Инструмента Комисията и бенефициерите предприемат всички подходящи мерки за защита на финансовите интереси на Съюза, като вземат предвид принципа на пропорционалност и специфичните условия, при които ще функционира Инструментът, предварителните условия, определени в член 5, параграф 1, и условията, определени в конкретните **рамкови споразумения** **■**, по-специално по отношение на предотвратяването, разкриването и коригирането на случаите на измама, корупция, конфликти на интереси и нередности, **както и разследването и наказателното преследване на престъпления, засягащи средствата, предоставени по линия на Инструмента**. Всеки бенефициер се ангажира да **въведе надеждна правна уредба за борба с измамите чрез наказателното право и чрез ефективни и ефикасни системи за управление и контрол и осигурява възможността за събиране на неправилно платени или неправилно използвани суми. Бенефициерите също така се ангажират да гарантират, че компетентните национални органи разглеждат незабавно исканията за правна взаимопомощ и исканията за екстрадиране от страна на Европейската прокуратура и компетентните органи на държавите членки относно престъпления, засягащи средствата по линия на Инструмента**.
2. В **рамковото споразумение** се предвиждат следните задължения на бенефициера:
  - а) редовно да проверява дали предоставеното финансиране се използва в съответствие с приложимите правила, по-специално по отношение на

предотвратяването, разкриването и коригирането на случаите на измама, корупция, конфликти на интереси и нередности;

- aa) да защитава лицата, сигнализиращи за нередности;*
- б) да предприема подходящи мерки за предотвратяване, разкриване и коригиране на случаите на измама, корупция, конфликти на интереси и нередности, *както и за разследване и наказателно преследване на престъпления*, засягащи финансовите интереси на Съюза, *да разкрива и да не допуска двойно финансиране и да предприема правни действия за събиране на присвоените средства, включително във връзка с всякакви мерки за осъществяването на реформи и инвестиционни проекти или програми съгласно програмите за реформи, и да предприема подходящи мерки за незабавно разглеждане на исканията за правна взаимопомощ и исканията за екстрадиране от страна на Европейската прокуратура и компетентните органи на държавите членки относно престъпления, засягащи средствата по линия на Инструмента; да предвиди задължение, когато е приложимо, компетентните национални органи да докладват на Европейската прокуратура за всяко престъпно поведение, засягащо средствата по линия на Инструмента;*
- в) за целите на параграф 1 от настоящия член, и по-специално за проверките на използването на средства във връзка с осъществяването на реформи в рамките на програмите за реформи — да осигури събирането, *в съответствие с принципите на Съюза за защита на данните и с приложимите правила за защита на данните*, на подходящи данни за лицата и субектите, които получават финансиране за изпълнението на мерките от програмата за реформи по глава III, *включително информация за действителните собственици*, и да осигури достъпа до тези данни;
- г) да упълномощи изрично Комисията, OLAF, Сметната палата и когато е приложимо, Европейската прокуратура да упражняват правата си, предвидени в член 129 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046;..
- га) да въвежда цялата информация, свързана с изпълнението на проекта, по-специално относно резултатите и финансовото изпълнение, както и крайните получатели, в оперативно съвместима информационна система, предоставена от Комисията;*
- гб) да прилага към искането за плащане:*
- i) декларация за управлението, в която се посочва, че съответните условия за плащане са изпълнени с подкрепата на средствата, че информацията, представена с искането за плащане, е пълна, точна и надеждна и че въведените системи за контрол предоставят необходимите гаранции, че средствата са били или ще бъдат управлявани в съответствие с всички приложими правила;*
- ii) списък с всички мерки за изпълнението на Инструмента, включващ описание на мерките с общия размер на допълнителното национално финансиране на тези мерки и проекти, когато е приложимо, и посочващ размера на средствата,*

изплатени по линия на Инструмента и по други фондове на Съюза, включително средства, прехвърлени от други програми на Съюза;

iii) обобщение на извършените одити, включително установените слабости и евентуално предприетите коригиращи действия;

гв) за целите на одита, контрола и освобождаването от отговорност:

i) да поддържа и осигурява достъпа на компетентните органи на Съюза, включително органа по освобождаване от отговорност, до:

— подробни записи за приетите мерки за изпълнение, включително информация за националните процедури за възлагане и за договори с посредници и получатели, като се посочва, ако е приложимо, общият размер на националното съфинансиране, други национални вноски или други вноски по линия на Инструмента или по линия на други фондове на Съюза; както и

— доказателства, показващи взаимовръзката между получените безвъзмездни средства, безвъзмездна финансова подкрепа или заеми и разходите, направени за постигане на показателите.

3. В **рамковото споразумение** се предвижда също така правото на Комисията да намалява пропорционално подкрепата по линия на Инструмента и да събира сумите, изразходвани за постигането на целите на Инструмента, или да иска предсрочно погасяване на заема в случаи на нередности, измама, корупция и конфликти на интереси, засягащи финансовите интереси на Съюза, които не са коригирани от бенефициера, или при тежко нарушение на задължение, произтичащо от това споразумение. При вземането на решение относно размера на сумата за събиране и на намаляването на подкрепата или относно сумата, която трябва да бъде предсрочно погасена, Комисията спазва принципа на пропорционалност и взема предвид тежестта на нередността, измамата, корупцията или конфликта на интереси, засягащи финансовите интереси на Съюза, или на нарушението на задължение. На бенефициера се дава възможност да изложи своите коментари, преди да бъде извършено намаляването или да бъде поискано предсрочното погасяване.

4. Лицата и субектите, изпълняващи средства по Инструмента, незабавно докладват на Комисията и на OLAF за всички предполагаеми случаи на измама, корупция, конфликт на интереси, нередности **и лошо администриране**, засягащи финансовите интереси на Съюза, **чрез специален цифров инструмент, който предоставя съответните гаранции за защита на лицата, сигнализиращи за нередности.**

4а. **В съответствие с принципа, установен в член 4, параграф 7, списъкът на крайните получатели на средства от Инструмента се актуализира всеки месец в публично достъпен единен интернет портал. Комисията предоставя на бенефициерите платформа, на която да публикуват тази информация, и осигурява достъп до информацията чрез интерактивна карта.**

Член 22а
Одитен съвет

1. *Комисията създава одитен съвет, преди бенефициерите да подадат първото искане за плащане.*
2. *Одитният съвет се състои от независими членове, назначени от Комисията. Представители на държавни членки и други донори могат да бъдат поканени от Комисията да участват в дейностите на одитния съвет.*
3. *Най-малко една пета от одитния съвет се състои от граждани на държавите бенефициери, стига те да са с доказана висока професионална компетентност и почтеност и да нямат лична или професионална връзка с органи или длъжностни лица на държавите бенефициери, както и от доказуемо независими международни експерти с доказани познания за икономиката и политическата система на бенефициерите.*
4. *Одитният съвет изпълнява функциите си при пълна обективност и работи в съответствие с най-добрите приложими международни практики и стандарти. Неговите действия не засягат правомощията на Комисията, OLAF, Сметната палата и когато е приложимо, на Европейската прокуратура.*
5. *Одитният съвет назначава независим външен одитор, който предоставя годишна декларация за достоверност относно декларациите на органите на бенефициерите, които придружават искането за плащане. Той също одобрява годишния работен план на независимия външен одитор.*
6. *Одитният съвет взема решение относно препоръките към Комисията и органите на бенефициерите по отношение на сумите, подлежащи на възстановяване въз основа на констатациите на независимия външен одитор, и информира Комисията и органите на бенефициерите за тези препоръки.*
7. *Одитният съвет осигурява редовен диалог и сътрудничество с Европейската сметна палата, както и с върховните одитни институции на държавите от Западните Балкани.*
8. *При изпълнение на задълженията си одитният съвет и неговите членове и персонал не търсят и не приемат указания нито от правителствата на държавите бенефициери, нито от институции, органи, служби или агенции. При подбора на неговия персонал и по отношение на неговото управление и неговия бюджет се прилагат строги гаранции за независимост.*
9. *Одитният съвет подпомага Комисията в борбата с неправилното управление на финансирането от Съюза по линия на Инструмента, и по-специално с измамите, корупцията, конфликтите на интереси и нередностите, възникнали по отношение на сума, изразходвана за постигане на целите на Инструмента.*
10. *За тази цел одитният съвет редовно докладва на Комисията и на съответните комисии на Европейския парламент и Съвета и незабавно предава на Комисията всяка информация, която получи или за която е уведомен, относно всички идентифицирани случаи или сериозни опасения във връзка с неправилно управление на публичното финансиране, възникнали*

по отношение на сума, изразходвана за постигане на целите на Инструмента, включително за неговите резултати. В съответствие с член 24, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2017/1939 одитният съвет докладва на Европейската прокуратура за всяко престъпно деяние, по отношение на което последната би могла да упражни своята компетентност. Освен това одитният съвет приема препоръки за бенефициерите за всички случаи, когато според него компетентните органи на бенефициерите не са предприели стъпки за предотвратяване, разкриване и коригиране на измами, корупция, конфликт на интереси и нередности, които са засегнали или до голяма степен рискуват да засегнат доброто финансово управление на разходите, финансирани по Инструмента, и във всички случаи, когато установи слабости, засягащи проектирането и функционирането на системата за контрол, въведена от органите на бенефициерите. Бенефициерите прилагат тези препоръки или се обосновават защо не са ги приложили. Докладите и информацията от одитния съвет също се изпращат на OLAF и когато е приложимо, на Европейската прокуратура и могат да бъдат споделяни със съответните органи на бенефициерите, по-конкретно в случай че е необходимо те да предприемат стъпки за предотвратяване, разкриване и коригиране на измами, корупция, конфликт на интереси и нередности, включително във връзка с резултатите, както и за разследване и наказателно преследване на престъпления, засягащи финансовите интереси на Съюза.

- 11. Одитният съвет разполага с достъп до информация, бази данни и регистри, необходими за изпълнение на задачите му. С рамковото споразумение, посочено в член 9, се определят правилата и подробностите за достъпа до съответната информация от страна на одитния съвет и предоставянето на тази информация от бенефициерите на одитния съвет.*
- 12. Одитният съвет може да подпомага Комисията при предоставянето на подкрепа на бенефициерите с дейности за изграждане на капацитет в областта на борбата срещу лошото управление на публичното финансиране.*
- 13. Дейността на одитния съвет се финансира съгласно член 6, параграф 2, буква б), включително средствата за назначения независим външен одитор.*

Член 23

Роля на националните вътрешни системи и националните одитни органи

- 1. Що се отнася до частта от финансирането по линия на Инструмента, предоставяна като финансова помощ, насочена директно към националните бюджети на бенефициерите, Комисията се опира на съществуващите и подобрените системи за вътрешен контрол на бенефициерите, включително на националните одитни органи и когато е приложимо, на координационните служби за борба с измамите на всеки бенефициер, създадени в рамките на Инструмента за предприсъединителна помощ, както и на гражданския надзор на местно равнище, улесняван от мерки за прозрачност в съответствие със стандартите на Съюза.*

През първите години от изпълнението на програмите за реформи се дава приоритет на реформите, свързани с преговорна глава 32, по-специално относно управлението на публичните финанси и вътрешния контрол, както и относно борбата с измамите, заедно с глави 23 и 24, особено що се отнася до правосъдието, корупцията и организираната престъпност, и глава 8, по-специално относно контрола на държавните помощи.

2. Бенефициерите докладват без забавяне на **одитния съвет и на** Комисията за нередностите, включително измамите, които са били предмет на първоначално заключение по административен или съдебен ред, и информират Комисията за хода на административните и съдебните производства във връзка с такива нередности. Това докладване се извършва по електронен път чрез системата за управление на нередностите, създадена от Комисията.
3. Субектите, посочени в параграф 2, поддържат редовен диалог с **одитния съвет**, Европейската сметна палата, OLAF и когато е целесъобразно, Европейската прокуратура.
4. Комисията може да извършва подробни прегледи на системите за изпълнение на националния бюджет въз основа на оценка на риска и диалог с националните одитни органи, както и да отправя препоръки за подобряване на системите, **след като се консултира с одитния съвет**.
5. Комисията може да приема препоръки към бенефициера за всички случаи, когато според нея компетентните органи не са предприели необходимите мерки за предотвратяване, разкриване и коригиране на измами, корупция, конфликт на интереси и нередности, които са засегнали или до голяма степен рискуват да засегнат доброто финансово управление на разходите, финансирани по Инструмента, и във всички случаи, когато установи слабости, засягащи концепцията и функционирането на системата за контрол, въведена от органите. Съответният бенефициер изпълнява тези препоръки или предоставя обосновка защо не ги е изпълнил.

ГЛАВА V

Мониторинг, докладване и оценка

Член 24

Мониторинг и докладване

1. Комисията извършва мониторинг върху изпълнението на Инструмента и оценка на постигането на целите, определени в член 3. Мониторингът на изпълнението е целенасочен и пропорционален на дейностите, които се извършват в рамките на Инструмента. Очаква се показателите, посочени в член 13, параграф 2, да допринесат за извършвания от Комисията мониторинг на Инструмента.
2. В **рамковото споразумение**, посочено в член 9, се определят правилата и редът за докладване от бенефициерите до Комисията за целите на параграф 1.
3. Комисията предоставя годишен доклад на Европейския парламент и на Съвета относно напредъка към постигане на целите на настоящия регламент **и спазването на общите принципи, посочени в член 4. С оглед на защитата на бюджета на Съюза докладът включва оценка на допълняемостта и**

добавената стойност на Инструмента, оценка на полезните взаимодействия и взаимното допълване между подкрепата, обхваната от Инструмента, и подкрепата по Регламент (ЕС) 2021/1529 за всяка от общите и специфичните цели, посочени в член 3 от настоящия регламент, и описание на механизмите и мерките, предприети от Комисията за избягване на двойното финансиране.

4. Комисията представя доклада, посочен в параграф 3, на комитета, посочен в член 27.

Член 24а

Набор от показатели за Инструмента

1. *Комисията създава набор от показатели за Инструмента („набор от показатели“), който показва напредъка по изпълнението на програмите за реформи на бенефициерите по всяка от целите, посочени в член 3. Наборът от показатели представлява системата за отчитане на резултатите на Инструмента.*
2. *На Комисията се предоставя правомощието да приеме делегиран акт в съответствие с член 26 за допълване на настоящия регламент чрез определяне на подробните елементи на набора от показатели с оглед на показването на напредъка по изпълнението на Инструмента, както е посочено в параграф 1 от настоящия член.*
3. *Наборът от показатели се въвежда в употреба в срок до декември 2024 г. и се актуализира постоянно от Комисията веднага щом има на разположение налична информация за качеството на изпълнението и други съществени документи, описани в член 24а, параграф 4. Наборът от показатели се оповестява публично на уебсайт или на интернет портал.*
4. *Наборът от показатели представя и ключовите документи, като програмите за реформи, оценките на Комисията за програмите за реформи, исканията за плащане от бенефициерите, оценката на Комисията за изпълнението на условията за плащане, решението за програмата за реформи и решенията, с които се разрешава отпускането на средства.*
5. *Наборът от показатели представя също така информация за крайните получатели на средства от Инструмента.*

Член 25

Оценка на Инструмента

1. След 31 декември 2027 г., но най-късно до 31 декември 2031 г., Комисията извършва последваща оценка на регламента посредством независима външна оценка. В тази последваща оценка се оценява приносът на Съюза за постигането на целите на настоящия регламент. Комисията взема надлежно под внимание предложенията на Европейския парламент или на Съвета за тази независима външна оценка.
2. Последващата оценка се основава на принципите от добрата практика на Комитета за подпомагане на развитието към ОИСР, като се цели да се установи дали са постигнати целите и да се формулират препоръки за подобряване на бъдещите действия.

Комисията съобщава констатациите и заключенията от тази последваща оценка, както и своите забележки и последващи действия на Европейския парламент, Съвета и държавите членки. Последващата оценка може да бъде обсъждана по искане на държавите членки *или на Европейския парламент*. Резултатите се вземат предвид при подготвянето на бъдещите програми и действия и при разпределението на ресурсите. Тази последваща оценка и последващите действия се оповестяват публично.

Комисията приобщава в подходяща степен всички заинтересовани страни, включително бенефициери, социалните партньори, организации на гражданското общество, *регионалните* и местните власти, в процеса на оценяване на финансирането от Съюза, предоставено по линия на настоящия регламент, и може, ако е подходящо, да се стреми да извършва съвместни оценки с държавите членки и други партньори с активното участие на бенефициерите.

ГЛАВА VI

Заклучителни разпоредби

Член 26

Упражняване на делегирането

1. *Правомощието да приема делегирани актове, посочено в членове 13, 15, 16, 18, 19, 20, 21 и 24, се предоставя на Комисията при спазване на предвидените в настоящия член условия.*
2. *Правомощието да приема делегирани актове, посочено в член 18, се предоставя на Комисията за срок от четири години, считано от седем дена след датата на влизане в сила на настоящия регламент. Комисията изготвя доклад относно делегирането на правомощия не по-късно от девет месеца преди изтичането на четиригодишния срок. Делегирането на правомощия се продължава мълчаливо за срокове с еднаква продължителност, освен ако Европейският парламент или Съветът не възразят срещу подобно продължаване не по-късно от три месеца преди изтичането на всеки срок.*
3. *Делегирането на правомощия, посочено в член 18, може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. Оттеглянето поражда действие в деня след публикуването на решението в Официален вестник на Европейския съюз или на по-късна дата, посочена в решението. То не засяга действителността на делегираните актове, които вече са в сила.*
4. *Преди приемането на делегиран акт Комисията се консултира с експерти, определени от всяка държава членка в съответствие с принципите, залегнали в Междунституционалното споразумение за по-добро законотворчество от 13 април 2016 г.*
5. *Веднага след като приеме делегиран акт, Комисията нотифицира акта едновременно на Европейския парламент и на Съвета.*
6. *Делегиран акт, приет съгласно член 18, влиза в сила единствено ако нито Европейският парламент, нито Съветът не са представили възражения в срок от два месеца след нотифицирането на същия акт на Европейския парламент и*

Съвета или ако преди изтичането на този срок и Европейският парламент, и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Посоченият срок може да се удължи с *два месеца* по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.

Член 27

Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от комитет. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.
2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

Член 27а

Парламентарен контрол

1. *Европейският парламент и Комисията провеждат редовен диалог, за да осигурят парламентарен надзор и контрол върху Инструмента. Този диалог се провежда в рамките на съществуващия геополитически диалог на високо равнище относно прилагането на ИПП III, за да се осигури съгласуваност между двата инструмента. Този диалог дава възможност за обмен с Европейския парламент относно състоянието на напредъка в прилагането на Инструмента и програмите за реформи. Диалогът се провежда най-малко три пъти годишно в подходящи моменти от цикъла на изпълнение. Преди всеки диалог Комисията предоставя на Парламента:*
  - а) информация относно състоянието на напредъка в изпълнението на Инструмента, по-специално програмите за реформи и свързаните с тях инвестиции и реформи, както и рамковите споразумения;*
  - б) програмите за реформи, оценката на Комисията за тях и всички изменения на програмите за реформи;*
  - в) степента на изпълнение на съответните междинни и крайни цели;*
  - г) информация относно неотпускането и преустановяването на плащания, както и относно намаляването и преразпределянето на средства, включително всички представени забележки и коригиращи мерки, предприети от бенефициерите, за да се гарантира задоволително изпълнение на междинните и крайните цели;*
  - д) оценка на допълняемостта между ИПП III и Инструмента за всяка от мерките;*
  - е) най-новото подробно финансово програмиране и всякакви други свързани с него документи както по Инструмента, така и по ИПП III, за да се даде възможност за последователен контрол на двата инструмента за бенефициерите;*
  - ж) основните констатации от дейностите по наблюдение, определени в настоящия регламент, включително годишния доклад, както е посочено в член 24;*
  - з) всяка друга имаща отношение информация и документация във връзка с изпълнението на Инструмента.*

2. *Европейският парламент може да изрази становището си в резолюции по въпросите, посочени в параграф 1.*
3. *Комисията взема предвид всички елементи, произтичащи от становищата, изразени чрез редовния диалог, включително относимите резолюции на Европейския парламент.*
4. *Наборът от показатели, посочен в член 24а, може да служи като основа за диалога.*

Член 28

Информация, комуникация и публичност

1. *Комисията и делегациите на Европейския съюз в държавите бенефициери извършват комуникационни дейности, за да осигурят видимостта на финансирането от Съюза за финансовата подкрепа, предвидена в програмите за реформи, включително чрез съвместни комуникационни дейности с бенефициерите. Комисията гарантира, че подкрепата по линия на Инструмента се съобщава и посочва чрез декларация за финансирането. Финансираните чрез Инструмента действия са подчинени на изискванията, определени в Наръчника за комуникацията и публичността при външните дейности на ЕС. Комисията приема насоки за финансираните от Съюза проекти относно видимостта и комуникационните дейности за всеки бенефициер.*
2. *Получателите на финансиране от Съюза, особено правителствени и други публични институции, активно и прозрачно посочват неговия произход и осигуряват видимостта на това финансиране, включително, ако е приложимо, чрез поставяне на емблемата на Съюза и на подходяща декларация за финансирането, гласяща „финансирано от Европейския съюз“, по-специално когато популяризират действията и резултатите от тях, като предоставят съгласувана, ефективна и пропорционална целева информация на различни видове публика, включително медиите и обществеността.*
- 2а. *Бъдещият достъп на получателите до финансиране от Съюза зависи от изпълнението на критериите за видимост, определени в параграф 2.*
3. *Комисията осъществява информационни и комуникационни дейности по отношение на Инструмента, на действията, предприети по линия на Инструмента, и на постигнатите резултати. Финансовите ресурси, разпределени за Инструмента, допринасят също така за институционалната комуникация по политическите приоритети на Съюза, доколкото тези приоритети са свързани с целите, посочени в член 3. Комисията предприема мерки за засилване на стратегическата комуникация и публичната дипломация за популяризиране на ценностите на Съюза и изтъкване на добавената стойност на предоставяната от Съюза подкрепа.*
- 3а. *Информацията, комуникацията и публичността се предоставят в достъпен формат в съответствие с член 9 от Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания и хармонизираното законодателство на*

Съюза, по-специално Директива 2019/882 на Европейския парламент и на Съвета¹.

Член 29
Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила в деня след деня на публикуването му в Официален вестник на Европейския съюз.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател

---

¹ *Директива (ЕС) 2019/882 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 г. за изискванията за достъпност на продукти и услуги (ОВ L 151, 7.6.2019 г., стр. 70).*

ПРИЛОЖЕНИЕ

Методика за разпределяне на общите средства по бенефициери

Разпределението на средствата за всеки бенефициер се изчислява в съответствие със следните етапи въз основа на данните за референтната година:

Етап 1: определяне на коефициент на разпределение на база на населението, който се основава на съотношението между населението на бенефициера и общия брой на населението в региона на Западните Балкани;

Етап 2: определяне на коефициент на разпределение на база на БВП, който се основава на съотношението между средния БВП на глава от населението за региона на Западните Балкани и БВП на глава от населението за съответния бенефициер, разделено на сумата от шестте съотношения;

Етап 3: съчетаване на процентните тегла на всяка държава за населението от етап 1 и БВП на глава от населението от етап 2 с тегловен коефициент 60 % население и 40 % БВП на глава от населението.